

Bu sabahki haberler Singapurun vaziyeti vahim

Japonlar Johor hududunu 20 kilometre geçtiler

Vişi, 17 (A.A.) — Roytere göre Lon draa Singapurun vaziyetinin va hameti ketmedilmektedir. Askeri ma haf. l. Singapur müdafaası hattının da ralması yüzünden İngilizlerin daha müessir bir surette müdafaada bulu nacıklarını tahmin etmektedir. Bu numara beraber Japonların daha fazla şiddetli hücumları beklenmektedir.

Tampin düştü
Vişi, 17 (A.A.) — Domei ajansının Tokyodan bildirdiğine nazaran Japon motorlu kuvvetleri dün Tampin şehri ne girmişlerdir. Bu şehir mühim bir sevküceys merkezidir. Malaka şehri nin ileri karakoludur. Japon kuvvetleri düşmanı süratle takip etmektedirler.

Japon motorize kuvvetleri
Vişi, 17 (A.A.) — Bir Japon tebliğinde bildirildiğine göre Japon öncül kit'aları dün Johor'da ileri hareketlerine devam etmişlerdir.

Son dakikada alınan bir Domei haberine göre Japon motorize kuvvetleri Johor hududunu 20 kilometre geçmişlerdir.

Seyyar bir Japon kolu Malakanın garb kısmında çok mühim bir mevki ele geçirmiş ve ilerlemeğe devam etmiştir.

İngiliz tayyarelerinin akımları
Singapur 17 (A.A.) — İngiliz tayyareleri dün düşmanın Malaya'daki yol ve demiryolu münakalâtına karşı ağır akınlar yapmışlardır.

Rus tebliğleri birçok muvaffakiyetler bildiriyor

Harkof Almanların einden çıkmak üzere

Moskova, 17 (A.A.) — Bu sabahki Sovyet resmi tebliği:

16 Kânunusaniye katabatımız düşman mukavemetini kırarak ilerlemeğe devam etmişlerdir.

Düşmanın yapmış olduğu mukabil hücumları kendisine ağır zayıfla püs kütülmüştür.

Meskün ve gayrimeskün mahaller istirdad edilmiştir. Perşembe günü 45 Alman tayyaresi düşürülmüş, 14 Sovyet tayyaresi kayıptır.

Moskova, 17 (A.A.) — Bu sabahki tebliğde ilâve:

Kirov şehrinin işgalinde ele geçiren harb malzemesi şunlardır: 36 lo komotif, 110 vagon, 56 kamyon.

Harkofun vaziyeti
Londra, 17 (A.A.) — Merkezi cep hed Rusların ilerlemesi neticesinde Mojaik'e karşı tehdit artmaktadır.

Harkofun Rusların pençesi altında olduğu görülmektedir.

Ruslar Almanlardan kurtarılan mahallerdeki sanayi ve ziraati işah etmektedirler. Fabrikalar tamir edilmek te ve işlemeğe başlamaktadır.

İngilizler şimdiye kadar kaç gemi kaybetmişler

Berlin, 17 (A.A.) — D. N. B.: Şimdiye kadar Almanlar tarafından batırılan İngiliz harb gemileri şunlardır:

2 saffi har gemisi, 4 tayyare gemisi, 17 kruvazör, 67 muhrib, 47 denizaltı. İtalyanlar tarafından batırılan İngiliz harb gemileri de şunlardır: 23 kruvazör, 14 muhrib, 3 denizaltı.

Avustralya, Amerika ile işbirliği yapıyor!

Vişi, 17 (A.A.) — Birleşik Amerika ile Avustralya hükümeti arasında Melbourne'da siyasi müzakereler yapılmaktadır. Bu müzakerat neticesinde iki memleket arasında sıkı bir işbirliği tesis edilecektir. Bu müzakereler günün en mühim siyasi hadisesini teşkil etmektedir.

Japon tayyarelerinden bir grup

Müttefiklere göre Singapur etrafında muharebe

İngilizler 6 Japon tangını tahrir ettiler

Çinliler Japonlardan 2300 esir aldılar

5 Japon vapuru battı

Singapur, 16 (A.A.) — Cuma tebliği:
Dün Negri Sembilan doğusunda yapıldığı bildirilen mevzii müsademelerin son safhaları sırasında kuvvetlerimiz düşmanın 6 tankını tahrir etmişler ve Japon kuvvetlerine ağır kayıplar verdirmişlerdir.

Bomba ve avcı tayyareleriyle himaye edilen Japon kuvvetleri ileri kademelerimize taarruz etmişti. Kayıplarımız nisbeten hafiftir.

Cephenin batı kısmında düşman la bazı temaslar olduğu bildirilmiştir.

Umumî durumda, bir değişiklik yoktur. (Devamı 5 inci sayfada)

Japonlara göre Malezyada takib hareketi

Singapura 15 nci hava akını yapıldı

Japonlar sevkülceysi bir nokta işgal ettiler

Müstahkem bir ada alındı

Tokyo, 16 (A.A.) — Domei ajansına cepheden bildiriliyor:
15 Sonkânunda Japon kuvvetlerine mensub zirhli teşekkülleri Malezya'da Yohor vilâyetine girmişler ve düşmanı şiddetle takip ederek ana yol üzerinde kaçmakta bulunan takriben 600 İskoçyalı asker dağıtmışlardır.

Gene 15 Sonkânunda batı kesiminde kıyıda sevkülceysi bir nokta işgal eden diğer Japon müfrezeleri de hâlen Yohor vilâyetinin batısını tehdit altında bulundurmaktadır.

Tokyo 16 (A.A.) — İmparatorluk u (Devamı 5 inci sayfada)

Sahte fiat mürakabe başmemuru

Dolandırıcı dün bir ticarethaneden 200 lira alırken yakalandı

Dün Sultanhamamında çok cür-etkârane ve o nisbette de garib bir dolandırıcılık vak'ası olmuştur.

Sultanhamamında, Alacafirin sokağında 49 numaralı mağazada manifatura ticareti yapan Salomon Kohen, dün mağazasında otururken, içeriye üstübaşı temiz ve elinde bir de evrak çantası bulunan bir şahıs girmiş ve çok düzgün bir ifade ile müstahdemlere müessesese sahibini sormuştur.

(Devamı 6 ncı sayfada)

Favkalâde zam kanunu

Hususî müesseselerde çalışanların vaziyetleri de görülecek

Ankara 16 (Hususî) — Memur ve müstahdemlere verilecek fevkalâde zam hakkındaki lâyiha bütçe encümeninde teklif edilmektedir. Encümenin esaslı bir tadil yapma yacağı anlaşılmaktadır. Müesseseler baremine tâbi müesseseler memurlarının tekaüd tevkifatı hesab edilmeden zammı alabilmeleri için bir cereyan vardır. Bu tarz hareket daha âdil sayılmaktadır.

Lâyiha, umumî heyette görüşülürken bazı meb'usların hususî müesseselerde aylık, haftalık ve gündelik çalışanların vaziyetleri hakkında hükümetin ne düşündüğünü sormaları bu mevzu teması etmeleri ihtimali kuvvetlidir.

Bundan başka mahrukat bedelinin müesseseler memurlarına da teşmil ve 1500 rakımı yerine 1000 rakımı esasının tesbiti istenecektir.

Doğuda son harb vaziyeti

Berlin, 16 (A.A.) — Alman ordulari başkumandanlığının tebliği:
Doğu cephesinin merkez ve şimal kesimlerinde muharebeler devam etmektedir. Cephenin şimal kesiminde düşmanın ehemmiyetli süvari kuvvetleriyle yaptığı bir taarruz karşı bir Alman piyade bölüğü 14 Sonkânunda şiddetli muharebelerden sonra ehemmiyetli bir şekilde geri çekilmiştir. (Devamı 5 inci sayfada)

Dünkü meclis müzakereleri Refah vapuru tahkikatı

iki eski vekil hakkında tahkikata lüzum olub olmadığını tayin için mecliste bir encümen seçildi

Fevkalâde ahvalde askerlik mükellefiyeti

Halen silâh altında bulunan ve bundan sonra silâh altına alınacak olan muvazzaf erattan tam hizmetlilerin muvazzaflık müddetleri, sıvıt tefrik edilmeksizin, fevkalâde halin devamı müddetince üç ve kısa hizmetlilerin - yedek subay yetişecekler hariç - iki senedir

Ankara, 16 (A.A.) — Büyük Millet Meclisi bugün Şemsettin Günaltayın reisliğinde iki celsede akdetmiştir.

Birinci celsede, Refah vapuru hâdisesi hakkında Başvekâletten gelen aşağıdaki tezkere okunmuş tur:

Türkiye Büyük Millet Meclisi yüksek reisliğine
Refah vapuru hâdisesinin vukuu üzerine en büyük askerî adli emir

Şifatile Genelkurmay Başkanlığının tahkikatı memur ettiği Milli Müdafa Vekâleti müsteşarlığı tarafından 28/7/1941 tarihinde açılan tahkikat neticesinde 11/9/1941 tarihli fezleke ile salâhiyet sızlık kararı verilmiş ve bu husustaki dosyalar Genel Kurmay Başkanlığına gönderilmişti. Müşarın ileyh makamca yopılan teklîkat neticesinde 16/9/1941 tarihinde (Devamı 5 inci sayfada)

Kanlıca cinayetinin faili karısını niçin öldürdüğünü anlatıyor

Cinayetin muhakemesine dün başlandı, katil: "Kabahat yalnız bende değil,, diyor

3 gün evvel Kanlıcada feci bir cinayet işlendiğini, Halil oğlu Muhlis isminde bir gencin karısı Sulhiyeyi tabanca ve sonra da bıçakla yaralılarak öldürdüğünü yazmıştı.

Hâdise etrafında yapılan adli tahkikat neticelenmiş ve katil cürümüşhad kanununa tevfiakan ve ceza kanununun 449 uncu maddesine göre tecziyesi talebile 2 nci derececeza mahkemesine verilerek, duruşmasına başlanmıştır.

Mahkemede okunan iddianamede hâdisenin cereyan şekli şöyle anlatılmıştır:

Maznun Muhlis, namı diğer Se (Devamı 6 ncı sayfada)

750 gram ekmek alacak işçileri tesbit için komisyon ayrıldı

Karne alamyanlara dün de karne tevziatına devam edildi. Bu işin sür'atla ikmal için yeni tedbirler alındı

Fırınlarda birkaç gün evvelki manzaranın tamamen aksi olarak bu haldedir. Şimdiye kadar her hangi bir sebeble karne almamış olanlara tevzi edilecek karnelerin hazırlanmasına ve verilmesine dün de devam edilmiştir. Dün (Devamı 6 ncı sayfada)

Hergün

Yunanistandaki Açlık

Ekrem Uşaklıgil

Geçenlerde Yunanistandan gelmiş olan bir Avrupalı bize bu bedbaht memleketin çekmekte olduğu iztardan bahsederken sefaletin ve açlığın çok veya nisbeten az mahsus olması bakımından memleketi iki kısma ayırmaya lüzum görmüştü.

Açlığı kelimenin tam anlamıyla ve bütün dehaletle duyan saha başta Atina ile Pire bölgesi olmak üzere nüfusun fazla kesif olduğu bu büyük şehirdir.

Büyük şehirde ekmeğin bulunabilmesi gün neden yapıldığı bellisiz bir halde nüfusun başına 100 gram olarak dağıtılıyor, etin, yağın, pirincin yalnız adı kalmıştır.

Çıplak çocuk ve açlıktan sokakta düşerek yere serilen adam, göre göre artık alışılan tabii bir manzardır. Ve belediye ilân ediyor:

— Eğer birisi kapınızı çalıp da bir lokma yiyecek isterse vermeyiniz; bu, onu öldürümlü yapacaktır. İlk yardım ona sıcak bir şey içirmektir. Bulabılıyorsanız bir lokma yiyeceği sonra verirsiniz.

Ölenin sayısını günde biri bulmuyor, ve memlekette tahta kalmağı için ölü artık tabutsuz olarak gömülüyor ve sahibsiz cesed de sokaktan toplanıyor.

Harb günlerinde şimalden gelen başkî altında cenuba doğru büyük bir mübacir aktını başlamış olduğu için, bir taraftan da Atina şehrinin bombardımanlarına karşı masun olduğu düşünülüyor, bu, büyük şehirler muntazasında nüfus kesafeti harb evvelkinin belki bir misli ni bulmuştur. Bu vaziyet de tehlikenin genişliğini ve derinliğini alabildiğine arttırmıştır.

Büyük şehrin bu kara tablosuna karşı kir ve köy imkân nisbetinde ferahlıktır. Köylü bazan yumurtaya ve tavuğa kadar yiyecek bulabiliyor, ihtiyacından fazla kalanı satabiliyor, inanılmıyacak fiyatlara satabiliyor.

Eğer memlekette teşkilât kudreti olsaydı, adilane bir tevzi ve taksim neicesinde memleketin umumî sefaleti belki yarı yarıya indirilebilirdi, fakat maalesef bu, mümkün olamamıştır.

Yunanistandan geçenlerde dönen Avrupalının çizdiği bu sefalet tablosundan sonra İngiltere hükümetinin alubukayı Yunanistan lehine gevseteceği hakkında Ankara radyosundan dinlenen haberin komşu memlekette olup bitenleri b'lenleri ne derece memnun edeceği kolaylıkla tahmin edilebilir.

Ankara radyosunun tahmin ettiği göre İngiltere hükümetini bu kararı vermiş sevkeden sebep ikidir. Bunlardan birincisi İngiliz milletinin Yunan milletine karşı duymakta olduğu dostluk hissinin derinliğidir. İkinci sebep de sefalet ve iztardan tahammül edilemeyecek bir dereceye geldiğini görmesidir. Fakat Londrada kayde dilliyor ki, bu tedbir ve bu karar yalnız Yunanistan lehinde verilmiştir. Avrupalının diğer bir memleketine şümül yoktur.

Bu münasebetle ilâve delim ki, Avrupalının işgal altında bulunan diğer memleketleri alubukanın Alman kit'alarına değil, doğrudan doğruya ve minhasıran bu memleketler halkına zarar verdiği iddiasındadırlar. Zira bir şehre meselâ bin kilo buğday geliyorsa ve Alman kit'ası yüz kilo buğdaya muhtaç ise gelen miktarın içinden yalnız yüz kilo almakta, buna mukabil gelen buğday yüz kilodan ibaret ise hepsine birden el koymaktadır. Fakat bu iddia hakikate ister muvafık olsun, ister olmasın, görülmüyor ki İngiliz alubukası devam edecektir. Ve Avrupa eğer açlıktan kurtulmak istiyorsa bunu ancak kendî toprağına sarfedeceği emekten beklemek vaziyetindedir.

Ekrem Uşaklıgil

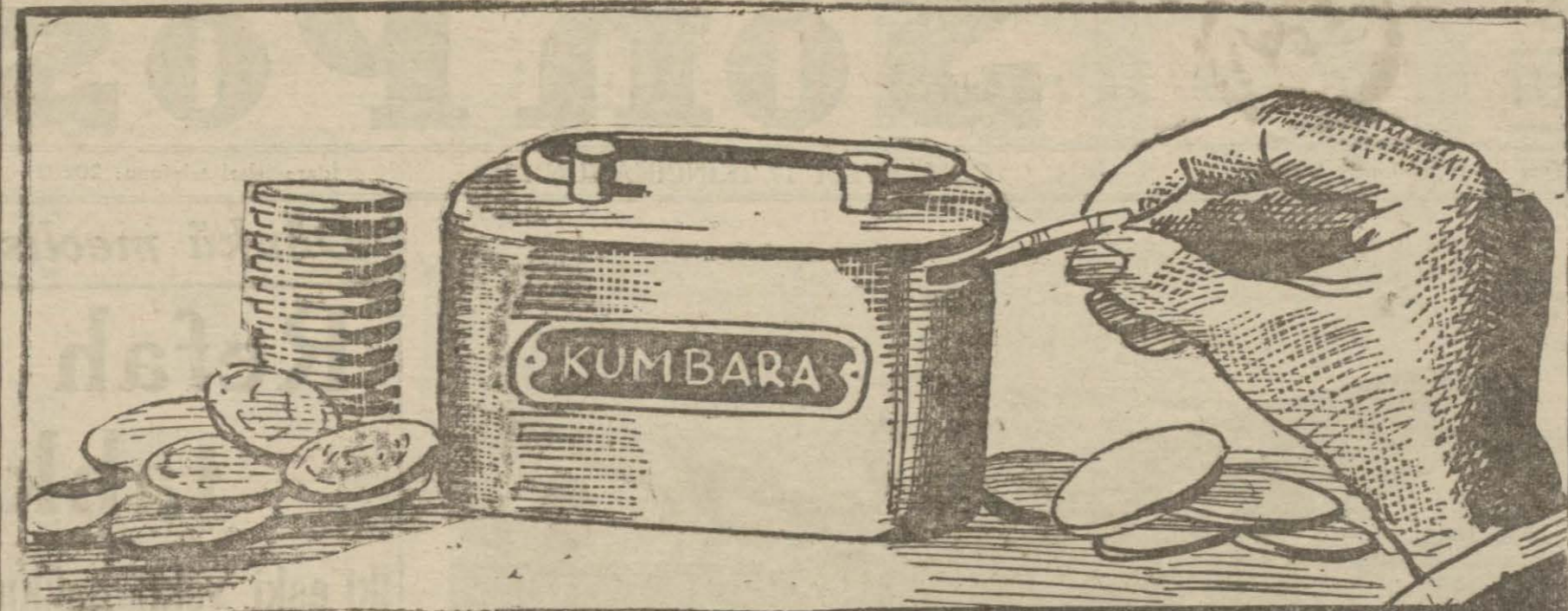
TAKVİM 2inci Kânun

Rumi sene 1357	17	Arabi sene 1350
2inci Kânun 4	Cumartesi Resmî gün	Kasım 71

CÜNES	Zilhicce	İM
S. D.	S. D.	S. D.
7 23	5 18	12 30
2 17	12 30	

Öğle	İkindi	Aksam	Yatsı
5 12	14 52	17 06	18 42
V. 7	18 46	12	1 37

Resimli Makale:

Tasarruftan hiç kimse ziyan etmemiş, israftan hiç kimse kârli çıkamamıştır. Bugün elinizde geçen paranın tamamı sizin değildir, sigorta karışlığını ayırmayı unutmayınız.

Şehir Haberleri

Bir senede adliyeye 792 ihtikâr hâüisesi geldi

554 dü görülen bu davalardan 385 i para cezası, 25 i hapis ve para cezası, 8 i ise sürgün ile neticelendi

Gerek Fiat Mütakabe Komisyonu, gerekse Müddeiumumilik ihtikâr karşı açmış oldukları mücadele büyük bir şiddetle devam etmektedir. İhtikâr yapan tüccar ve esnaf sıkı aramalar ve halkın da yardımı sayesinde yakalanarak adalete teslim olunmaktadır.

Bu arada, İstanbul Müddeiumumiliği geçen 1941 senesi zarfında adliyeden geçen ihtikâr işlerinin muntazam bir istatistiğini hazırlamıştır. Bu istatistiğe nazaran, bir sene zarfında, 1940 senesinden devrolan 6 işle birlikte İstanbul adliyesine 792 ihtikâr hâüisesi intikal etmiştir. Bu hâüiselerin duruşmalarına asliye 2 nci ceza mahkemesinde bakılarak, 554 dü neticeye varmış ve karara bağlanmıştır. Suçlulardan 385 i para cezasına, 25 i hem hapis, hem para cezasına, 8 i ise sürgüne mahkûm edilmişlerdir. 12 dava tevhid olunmuş, 124 dava da beraatle neticelenmiştir. Sürgün cezalarından bir kısmı kesibi kat'iyet ederek, infaz olunmuştur.

Asliye 2 nci ceza mahkemesi ihtikâr davalarının azami bir süratle rüyet etmekte ve davaların ekserisi iki üç celsede neticeye varmaktadır.

Patates ve pirincin fiyatları niçin yükseliyor mu?

Son zamanlarda; bazı gıda maddelerinin fiyatları birdenbire yükselmiş ve bu maddeler piyasada bulunamamağa başlamıştır.

Alâkadarlarca yapılan tetkikler neticesinde bazı müesseselerin patates ve pirinç gibi maddeleri piyasadan topluyarak pasta imal etmeye başladıkları anlaşılmıştır. Belediye bu şekilde hareket edenler hakkında derhal icab eden kanunî takibata başlayacaktır.

Diğer taraftan vaziyet Ankara'da bildirilerek alâkadar makamların direktifleri talep edilmiştir.

Kadın hekimlerinin kongresi

Türk Ginekoloji Cemiyeti senelik kongresini dün Beyoğluda Tıp Cemal yeti binasında yapmıştır. Bu toplantıda geçen senelik idare heyetinin çalışmaları raporunu okunarak umumî heyet tarafından tasvib ve kabul edilmiştir. Bundan sonra yeni heyet idare intihabına geçilecek, birinci reisliğine Dr. Asım Onur, ikinci reisliğine Dr. Hadî Geđiz ve Nuri Süleyman, umumî kâtblığına da Dr. Ziya Üstün seçilmiştir.

Ç. E. Kurumu Balosu

Çocuk Esirgeme Kurumu İstanbul Merkezi yalıt balosu, 24 Kânunusani 1942 Cumartesi günü gecesi saat 22 de Taksim Belediye Gazinosu salonlarında verilecektir.

Mevlâna hakkında konferans

Üsküdar Halkevinden: Pazar günü saat 15.30 da Evrimiz salonunda Yamandede Keçoğlu tarafında «Mevlâna» mevzuu bir konferans verilecektir. Herkes gelebilir.

Yüksek İktisad ve Ticaret Mektebinin 59 uncu yıldönümü dün merasimle kutlandı

Bu münasebetle parti idare heyeti reisi Reşad Mimaeoğlu, mekteb müdürü ve bazı profesörler birer hitabede bulundular

Yüksek İktisad ve Ticaret okulunun tesisinin 59 uncu yıldönümü münasebetle dün saat 14 te Sultanahmeddeki okul binasında merasim yapılmıştır. Merasime istiklâl marşları başlanmış, müteakiben okulun müdürü profesör Nihad Sayar tarafından açış nutku söylenmiştir.

Nihad Sayar, hitabesinde, Türk ve dünya iktisadiyatının geçirdiği umumî safhalar üzerinde mukayeseli misaller vermiş ve bilhassa 18 inci asırda liberalizm ceryanlarının doğurduğu iktisadî neticeleri tebarüz ettirmişti.

Mekteb müdürü bilâhare, memleketimizdeki meslekî ticaret müesseselerinin inkişaf safhalarını anlatmış ve Cumhuriyet devrinde elde edilen muvaffakiyetli neticeleri tebarüz ettiren sözlerine nihayet vermiştir.

Altın yükselmekte devam ediyor

Son günler içinde altın fiyatlarında görülen yükselmeler dün de devam etmiş ve dün piyasada bir altın lira 30 lira 75 kuruş üzerinden muamele görmüştür. 24 şayrık bir gram külçe altının fiyatı ise 440 ile 445 arasında tehalüf etmektedir.

Pazartesiye petrol dağılacak

Şehrimize getirilen yeni petrol partisinin mühim bir kısmı işe müdürlüğünün emrine tahsis edilmiştir. Bu malların Pazartesi gününden itibaren ihtiyaçlarını evrak müsbite ile isbat eden şahıslara müesseselere tevziye başlanacaktır.

İSTER İNAN, İSTER İNANMA!

İstanbulda karne meselesi dün de devam etti, ve anlaşılıyor ki birkaç gün daha sürecektir. Nüfusu 850 bini bulan bir şehir için ilk günlerde bazı aksaklıklar olmasın tabii görmek lâzım. İçimizde beyannamelerimiz doldur, mayı ihmal edenler olduğu gibi beyannamelerin karıştığı yerler de görüldü, ümid edilebilir ki, arkası çabuk alınacaktır. Fakat acaba bu meseleyi daha kolaylıkla halletmenin yolu yok muydu? Bu sabah bir arkadaştan şu duy-

Müdülden sonra, toplantıda hazır bulunan Parti idare heyeti reisi Reşad Mimaeoğlu kısa bir hitabede bulunarak genç talebelere memleketimize faydalı birer uzuv olarak yetiştirmelerini temenni etmiştir. Müteakiben mektebin 33 sene evvelki mezunlarından Mekki Said Gelenbeğ, 1883 de memleketimizde «Ticaret Mektebi Âlisi» namile ilk defa kurulan müesseseye aid bazı hatıralarını anlatmıştır. Daha sonra profesör Osman Fikret Ticaret mektebi mezunlarının iş hayatında deruhde ettikleri vazifenin fayda ve ehemmiyetlerinden bahisle bir hitabede bulunmuş ve merasim bu suretle nihayet bulmuştur.

Birçok davetlilerle okulun eski ve yeni mezunlarının iştirakile dün saat 16 da Taksim Belediye gazinosunda bir danslı çay verilmiştir.

Müddeiumumilik Hamlet davasını temyiz etti

Hamlet davasında verilen karar; Celâlettin Ezine müstesna; bütün maznunlar temyiz etmişlerdir. Son olarak, müddeiumumilik davası kendi bakımından temyiz etmiştir. Dosya; bugünlerde mahkeme temyize gönderilecektir.

Denizyolları umum müdürü valiyi ziyaret etti

Yeni Denizyolları umum müdürü Abdülhalim Babacan dün valî ve belediye reisi doktor Lütfî Kırdarı makamında ziyaret etmiştir.

Dün yakalanan muhtekirler

Mahmudpaşada Mevrep Sekerci adında bir manufaktura, 50 kuruşluk parzenî 80 kuruşa satarken cürmü meşhud halinde yakalanmış ve hakkında kanunî takibata geçilmiştir. Topalayan hamında Nohar İcah adında biri hakkında da, elinde tahta ayakkabı çivisi olduğu halde satıştan imtina ettiği için takibata geçilmiştir.

İSTER İNAN, İSTER İNANMA!

— Beyannameler ile birlikte her eve boş karneler de dağıtılmalı ve karnelerin doldurulması herkesin kendisine bırakılmalı. Bundan sonra da nüfus sayımında olduğu gibi bütün memurların, öğretmenlerin, üniversite talebelerinin yardım ile bir tatil gününde karnelerin kontrolü yapılmalıdır. Bir arkadaşımızdan dinlediğimiz bu tavsiyeyi üzerinde durulmaya değerli bulduk, fakat iş işden geçtikten sonra faydası olabileceğine:

İSTER İNAN, İSTER İNANMA!

Sigorta parası

Vejetalin yağları çok ucuza malolduğu halde pahalı satılıyor

Son günlerde piyasada satılmakta olan vejetalin yağlarında görülen bozukluk üzerine Ticaret odası mahallinde tetkikat yaptırarak bir rapor hazırlamıştır.

Bu rapora göre; evvelce Kopra denilen hindistan cevizi kabuklarından istihsal edilen vejetalin yağının ahvali hazıra dolayısıyla kopra memleketimize gelmemesi yüzünden başka başka maddelerden çıkarılmaya başlanmıştır. Son zamanlarda bir yağ fabrikası aşağı derecede asitli pamuk yağları zeytin yağına kimyevi usulle karıştırarak bir yağ yapılmakta ve bunu vejetalin olarak piyasaya arz etmektedir. Haricen vejetaline benzeyen bu yağ kadife itibarıyla çok düşük olduğu halde 69 kuruşa satılmaktadır. Hazırlanan rapor hakkında idare meclisinde tetkik edildikten sonra Ticaret Vekâletine gönderilecektir. Vekâleten bu rapora göre vejetalin yağları fiyatlarda değişiklik yapması beklenmektedir.

Sürgüne gönderilmeleri istenilen muhtekirler

Fincancılarda toptancı manifa turacı Pür Acemyan ile, Çakmakçılarda gene manifatura tüccarı Mehmed Ceritoğlu firması sahibi Kâmil ve tezgâhtarı Mustafa haklarındaki ihtikâr davaları asliye 2 nci cezada son safhaya varmıştır.

Dünkü celsede iddianamesini serdeden müddeiumumî her iki davada da, suçluların sürgüne teziyelerini talep etmiş; davalar, karar kalmıştır.

(Yeşilay) in kongresi

Yeşilay cemiyetinin senelik kongresi bu Pazar günü saat on buçukta Eminönü Halkevi salonunda toplanacaktır. Bu münasebetle doktor İbrahim Zati Öget (Alkolizm ile veremün alaka ve münasebeti) mevzuu şayanı dikkat birer etüd hazırlanmıştır. Kongrede bu şayanlar bu etüdü de dinleyeceklerdir.

İktisadî teşekküllerin kongreleri

Şehrimizdeki bazı İktisadî teşekküllerin yıllık toplantıları devam etmektedir. Hububat birliği yapmış olduğu toplantıda eski idare heyetini aynen işka etmiştir, yalnız eski idare heyetinden Hasan Vafinin yerine Ali Kara getirilmiştir. Dün de tefkik ve yapış birliği senelik toplantısını yapmıştır.

Bir ev çöktü sahibesi yaralı

Unkapanında, Hacıkadın mahalle ve caddesinde Furun çıkmazında 13 numaralı Emineye aid tek katlı ve bir odadan ibaret ev dün birdenbire çökmüştür. İnhilam esnasında odasında oturmakta olan ev sahibesi Emine, enkaz altında kalmışsa da etraftan yetiştirilerek kurtarılmıştır. Hafif yaralı olan Emine tedavi altına alınmıştır.

Arşiv dairesi müdürlüğü

Başvekalet arşiv dairesi müdürlüğüne Avanas kaçmakamı Kenan Tuncay tayin edilmiştir.

Sabahtan Sabaha:

Radyonun sabah Marşları hakkında Va'andaşların Kanıtı

Burhan Cahid

Radyonun sabah servisinde Ajans haberlerinden evvel çalınan marşların yeri ve manası olmadığını yazmıştım. İlâve olarak bunların yerine milli havaların dinletilmesi daha faydalıdır demiştim. Bu yazım birçok okuyucumuzun alâkasını çekti. Aynı fiirde olduklarını bana yazdıkları mektuplarla ifade ettiler. Hemen hepimiz sabah neşriyatındaki bu marşların kaldırılması noktasında ittifak ediyorlar. İzmirlî karilim bu fikrini şüsamimî yazı ile anlatıyor. Haklı Söyler imzasını taşıyan bu mektubun şu parçalarını alıyorum:

«Makalenizi okudum. Sanki Ankara radyo posta kutusuna yolladığım şikâyet mektubunu siz okumuyunuz gibi geldi. Çünkü bir ay evvel aynı mevzuda bir mektubu Radyo idaresine göndermiştim. Diz erken yatar, erken kalkar iş adamlarıydı. Sabahın erken saatlerinde havadis almak ihtiyacı radyomuz açtığı zaman bir takım alafraanga marşların caziritesi ile katışılıyor. İşe, güce yetişmek telâğı ve marşlardan sonra başlayacak haberleri kaçırarak endişeyle istemiye istemiye bu caziriteli dinliyoruz. Akşamları da saat 18 de işimizden evimize gelince aynı tertib alafraanga plâklar dinliyoruz. Halbuki alafraanga meraklıları geç vakte kadar otururlar, geç yatarlar. Alafraanga parçaları daha geç vakitler çalınabilir. Radyoda bana cevap verdiler. Garb müzikisini terk edemeyiz, dediler. Biz garb müzikisini terk edilsin demiyoruz. Daha geç saatlerde bol bol çalınsin. Biz erken yatan, erken kalkan iş güç sahipleri, çiftçilere erken saatlerde radyolarından haberleri öğünsinler, alaturkayı dinlesinler, diyoruz.»

İzmirlî Haklı Söylerin sözleri pek samimidir ve haklıdır da. Her halde sabahın erken saatlerinde alafraanga marşlar, valsler hiç sarmıyor. O saatlerde alafraanga meraklılarının çoğu uyudadırlar. Marşların yerine milli havaların plâkları çalınırsa bunları dinleyen halk da gününe neş'e ile başlamış olur.

Kanaat ve ihtiyacı bunu gösteriyor. Radyonun zeki direktörü Vedat Nedim Tör dostumuz da kanaatlere hürmet, ihtiyacı takdir eden bir iş adamı olduğu için bu noktada icab eden değişikliği yapacağına şüphe etmiyorum.

Burhan Cahid

Teşekkür

Gözlerime arız olan rahatsızlığı bil, yük bir hazakati ve itina ile kısa bir zamanda tedavi eden, Üniversite Tıp Fakültesi göz kliniği doçenti Naci Ben-gisuya aleni teşekkür ve minnettarlığı ifadeye muhterem gazetesinin ta-vassutuna rica ederim.

Makbule Gündüz

RADYO

CUMARTESİ, 17.1.1942

7.30: Saat ayarı, 7.33: Hafif müzik (Pl.), 7.45: Ajans haberleri, 8: Müzik (Pl.), 13.30: Saat ayarı, 13.33: Şarık ve Türküler, 13.45: Ajans haberleri, 14: Riyasetülmühür bantosu, 14.50: Şarık ve türküler, 15.30: Riyasetülmühür filarmonik orkestrası, 16: Saat ayarı, 16.03: Fasal heyet, 16.30: Radyo dans orkestrası «Her telden» programı, 19: Konuşma (Büyük adamlar: Beethoven, 19.15: Beethoven'in eserleri, den (Pl.), 19.30 Saat ayarı ve ajans haberleri, 19.45: Serbest 10 dakika, 19.55: Karışık şarık ve türküler, 20.15: Radyo gazetesi, 20.45: Hicaz makamı, dan şarkılar, 21: Ziraat tekmimi, 21.10: Dinleyici istekleri, 21.45: Konuşma (Günün meseleleri), 22: Radyo salon orkestrası, 22.30: Saat ayarı, ajans haberleri, borsa, 22.45: Radyo salon orkestrası.

İstanbul borsası

16/1.1942 açılış - kapanış fiyatları	
CEKLER	
	Açılış ve kapanış
Londra	1 Sterlin 5.22
New-York	100 Dolar 129.5275
Ladrid	100 Peçeta 12.89
Amsterdâm	100 İsvç Kr. 30.8875
Bir altın lira	30.75
24 ayarlık bir gram külçe altın	442

Eşham ve Tahvilât

Sivas	Erzurum	2,7	19.80
Aslan Çimento			10.9 0

BİR MEDENİYETİN SONU

Cemiyet ilimleri hastasına ancak morgda teşhis koyan doktora benziyorlar

Yazan: Ahmed Hamdi Başar

III (*)

Modern müsbet ilimler, içinde bulunduğumuz hal bize bildiriyorlar. Hepsi tabiat hadiseleri gibi cemiyet olaylarını da görek, her iş olup bittikten sonra netice çıkarmakla meşgul. Halbuki böyle görüşlerden elde edilen neticeler, geçen yazımızda da söylediğim veçhile, birbirine uymuyor; hattâ taban tabana birbirine aykırı olan hükümlerin hepsine aynı zaman da ilim kucak açıyor.

Onun için yaşadığımız günler hakkında bir hüküm vermek isterseniz, bu işi tarihe bırakalım diyoruz. Fakat tarih, yaşanan zamanları kavrayamamış olan ilmin yardımı olmadan ne yaparız? Gözümüzün önünde akıp giden hadiseler için bile ayrı ayrı neticeler çıkartmış iken, bu işler olup bittikten yaşıyan birçok şeyler ortadan kaybolduktan sonra hüküm verecek olan tarihin doğru netice çıkaracağına nereden inanalım? Hem onun doğru bir şey söylediğini de kabul etsek, ondan bugün nasıl istifade edebiliriz? Hülâsa içinde bulunduğumuz hadiselerden, tarihin hakirasından haberdar olmadan yazıyoruz. Karanlık bir yolun voicusuysuz. Biz ilmin, tarihin hiçbir ışığı aydınlatmadan, körlükörtüne mukadderatın esiri olmuş, birbirimizi harcayıp duruyoruz.

İlim, son iki asırdanberi yaptığı bütün ilerlemelere rağmen, insan cemiyetine aid hiçbir düğümü çözemedi. Cemiyeti, tıpkı tabiat hadiselerini tetkik eder gibi, olaylarla anlamaya çalışıyor. Bir fizik alim, meselâ sukut kanununu öğrenmek için, nasıl hava basıncından uzak serbest bir saha yaratırsa, cemiyet ilimleri, bilhassa iktisad ilmi böyle serbest ve müdahale den uzak bir saha tasavvur etmeye mecbur kaldı. Fakat tabiatte akan hadiseler, genel bir kanuna uyduğu, değişmediği halde insan cemiyetinde doğan hadiseler asla böyle değildir.

(*) İlk iki yazı 4 ve 10 İkincikânuun tarihli sayılarımızdadır.

daıma kaypak olan bir plâform üzerinde yaşıyor. Bugün görek incelediğimiz bir hâdiseye bir müddet sonra aksatılmış cereyan etmeye başlıyor. İlk gördüğümüz zamanki olayları doğru kabul etmişsek üçüncü defa gözümüzün önüne gelen hadiseleri yanlış ve fena şeyler diye görmeye, eskisi yerine getirmek için uğraşmaya, hattâ mücazele etmeye mecbur oluyoruz.

Bu gibi neticelerden birine liberal ilim, olduğu gibi düşmüştür. Liberal ilmin doğduğu zamanlar, serbest şekil de ekonomik minasebetlerin yaşadığı, tarihin de bu şekle uygun olduğu zamandı. İktisad ilmi - tıpkı fizikte teoriciden uzak sahalarda tecrübe yapıyor gibi - ekonomik hâdiseleri serbest şekilde akartken tetkik etti. Bundan çok memnun olan alim, iktisad hadiselerini serbest ve müdahalesiz cereyan ettirmesi lâzım geldiği fikrine sâpiandı. Halbuki bu hâdiselere serbest akış imkânı veren şey, devrin müsaadesi idi. Fizik ilminde hâdiseleri teoriden uzak serbestçe tetkik için hususî makanelerle hazırlanan tecrübe sahasına gözönüne alalım. Hangi alim, kanunlarını intizamla cereyan ettiğini görek tabiatte serbest ve tecrid edilmiş sahalarda lâzımdır fikrine sâpiyanabilir? Halbuki cemiyet ilimlerinde aklın yaptığı bir tecridin - bir vakitler realitede yaşaması ve birçok faydalar getirmesi dolayısıyla - hakikatte yaşanması istendi; onun için mutlak bir serbest ve hürriyet fikri liberal ilimde üstün temel oldu.

Tarihin ve cemiyet hadiselerinin bir bütün olarak kavranması mümkün olmadı. Bugün içinde bulunduğumuz zamandan bugün içinde bulunduğumuz zamanı zamanı anlayamıyoruz. Hangi alim size içinde bulunduğumuz bugünkü devreyi doğru olarak söyleyebilir? Müsbet tabiat ilimlerinin terkinde bugün doktorluk, mimarlık, makine fenni vesaire gibi san'at şubeleri hâsıl oldu. Bunlar sayesinde insanlar tabiat hadiselerine karşı komak yollarını öğrendiler. Fakat cemiyet ilimleri bir bütünü değil, manasız ve

canız parçalarını müşahedesinden ibaret kaldığı için, insanlığa hiçbir fayda temin edemedi. Bu yolla onlar en iyi cemiyet yaratarak, insan topluluğundan hâsıl olan kuvvetleri insan iyiliğine kullanmayı düşünmediler. Bozulmuş, hastalanmış bir cemiyet karşısında alim susuyor. Onun susmasını da realite istiyor. Filhakika bugün bütün dünyada alimlerin sustuğunu, susturulduğunu görüyoruz. Onların söylemeleri için sükût ve istikrar devrinin gelmesini bekliyoruz.

Yani alim öyle bir doktordur ki, insan hasta olduğu zaman odasına kilitlenmekte, hastalık getirir diye hattâ tecrid olunmaktadır. Onun cemiyetle teması, asıl kendisine ihtiyaç olan hastalık zamanında değil, fakat artık bu işler üzerinde hiçbir tesiri kalmadığı rahat günlerde oluyor.

Cemiyet ilimlerinin gayesi bugünü anlamak olsaydı, artık nasıl dünyanın neresinde olursa olsun, tab öğrenmiş insanlar bir salgın hastalık karşısında aynı tedbirleri söylerlerse, cemiyet ilimlerle uğraşanlar da dünyayı saran bir felâket için aynı tedbirleri gösterirlerdi. Halbuki alim, kendisinden şimdi istediğimiz bugünkü halin izahını ancak bütün işler olup bittikten sonra yapacaktır. Çünkü o, harblerin ve boğuşmaların tabii ve ilâhî şeyler olduğuna inanmıştır. Yani kendisi tarafından yıkılan mistisizmin en köhlesi içindedir. Hiç olmazsa eskiden din, böyle felâketli zamanlarda mistik bir rol oynar; fakat insanları kardeşlik duygularıyla, ihtirastan uzaklaştırarak feragat ve fedakârlığa götürerek birleştirirdi. Onun yerine geçen modern ilim, cemiyet hastalıkları karşısında derdi teşhis eden ve tedavi yollarını gösteren bir doktor olmalıydı.

Esasen alimin iddiası cemiyet hadiselerini müsbet müşahede yollarıyla - tıpkı tabiatî tetkik eder gibi - incelemek, anlamak; sonunda da cemiyet doktoru olarak hizmet etmekten ibarettir. Halbuki şimdi bu doktor hasta, fendi hemen harekete geçti; Morali

Tarihten sayfalar

Halet Efendinin mağlûb edemediği tek adam

YAZAN: KADIRCAN KAFLI

Halet efendi o kadar nüfuz sahibi idi ki onun adı anılınca en cesur samianlar bile salâvat getirilirdi; lâkin içlerinden lanet okurlardı. Çünkü adeta tek başına ve dört duvar arasında iken bile Halet efendi hakkında fena söz söylesen onun kulağına girdi. Bu ise mutlaka ve en yakın zamanda söz sahibine bir şamar inmesi sebebi olurdu.

Halet efendinin insafı yoktu. Senelerdenberi ne kadar manasız bahanelerle nice vakarlı ve hatırlı adamları tepe taklak getirmiş; hattâ ipe yolla-mış, cellâd kılıcının altına atmıştı.

Sadaret kethüdâsı Morali Osman efendi de onun gözünde değildi; çünkü bu adam az konuşur, temiz iş görür, kimsenin aleyhinde bulunmaz, lâkin kendisinin hak bildiği bir işi de başkasının, hattâ Halet efendinin batırı için başka türlü yapmazdı. Onun büyüğü ve âmiri sadece kendi vazifesinden ibaretti; kanaatine muhalif olarak bir iş yaptırmak istedikleri ve mutlaka onu yapmak mecburiyete görüldüncye zerre kadar tereddüd etmeden istifade eder, çekilirdi.

Morali Osman efendi tam manasile bir efendi idi; konağında hiç kimse ile senli benli olmaz, dostları arasında bir an bile vakarını kaybetmezdi. Sırtında künkü ve başında kavuğu olduğu halde ağır ağır yürür; dünya yıkılsa o yürüyüşünü bozamazdı. Onu görenler ve, ya onunla karşılaşanlar da hemen ağır başlı olurlar; olmazlarsa değerleri arasında mâncub düşerlerdi.

Sadaret kethüdâsı demek İstanbul'da ve memlekette sadrazamdan sonra en nüfuzlu adam demekti; bütün idare teşkilâtı ve idareciler onun emrinde bulunuyordu. Çok zaman sadrazamın kararlarını bile gayet makul ve man-takli izahlarla hoşduruyor; şahsi otoritenin son derecesile idare edilen Osmanlı imparatorluğunda bir nazım rolünü oynuyordu.

Halet efendi böyle bir adamı çekemezdi; çünkü idare işlerini eutrükalarla çevirmeye alışkındı; dürüst bir adamın ise bu intrikalara göz yummasına imkân yoktu. Bunun için ya Osman efendinin yanlış yola gelmesi yahud yıkılıp gitmesi icab ediyordu. Halet efendi hemen harekete geçti; Morali

Osman efendi Halet efendiye dedi ki: — Niçin kendinizi üzersiniz. Dilediğinizi yaptırmak üzere dilediğinizi bu mevkîye getirmeğe muktedersiniz. Bize babadan kalmış değildir, evlâdımıza bırakmak kasdında dahi değiliz. Bu devletin kuluyuz, kulluğumuzu nerede

olsa, hattâ duaya meşgul olmakla da yaparız! İsteddiği her şeyi herkese yaptırmaya alışkın olan Halet efendi bunu iyi karışlamadı; ne de olsa mutlak otoritesi sarsılmış demektir; yahud bu otorite (Devamı 6 net sayfada)

"Son Posta,"nın bulmacası: 5 - (7)

Bunlardan 30 tanesini hallediye takdim edeceğiz okuyucumuza bir hederek bir arada yollıyan her

Soldan sağa: 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

1										
2										
3										
4										
5										
6										
7										
8										
9										
10										

1 — Bayanlar yüzlerine yaptıkları (5), Eski Rus adkândarları (3).
2 — Azab, üzüntü (3), Acele (4).
3 — Demiryolu (3), Ummaktan emri nazır (2).
4 — Beyaz (2), Bir yemiş (5).
5 — Bir uzuv (2), Telefonda söylenir (3), Muşıkide bir tabir (2).
6 — Nota (2), Hafif islaklık (3).
7 — Büyük başba (4), Nota (2).
8 — Giriş veya binış kâğıdı (5), Zaman (2).
9 — Yemek (2), Bir peygamber (3).
10 — Nota (2), Yüksek makamın emri (5).
11 — Beynelmilel spor müsabakaları (9).
12 — Köyün başı (3).
Yukarıdan aşağı:
1 — Beyaz taş (6), Avukatların cemiyeti (4).
2 — Üye (3), İngilterede Lord zevcelerine verilen ad (4), Rumca gel (3).
3 — Büyük taş (4), Bir göz rengi (3), Yün açmakta kullanılır (2).
4 — Birader (6), Beraber (2).
5 — Bir gıda maddesi (2), Bağlamağa yarar (2).
6 — Bir nevi sucuk (6), Büyük (3).
7 — Hazm cihazında bir uzuv (3), Avuçiyi (3).
8 — Bir kır çiçeği (6), Yazda bir işaret (4).
9 — Bir renk (2), Esmekten emri hazır (2), Yüksekçe yer (3).
10 — Sirta giyilir (4).

Pekinde siyasî ve sıhhi vaziyet fena idi

Bir Japon vapurunda kamarasını ki-
ralamış olan kimse için bu pek hoş bir
şey değildir. Japon vapurları, Dairen-
den hareket saatlerini, protokolün fan-
tezlerine göre tadil etmezler. Fakat
bu taktikler, Mançu etiketinin cephele-
rinden biridir. Sebep, belki de, huzura
kabul edileceklerini Pekinde öğrenip
te, seyahatin vereceği iyorgunluğu dü-
şünerek vazgeçen ve son dakikada it-
zar eden bazı Avrupalıların ve Ameri-
kânların hiffeti olmuştur. Hsing-
King'e ancak bir günlük mesafede bu-
lunan Mukden'de bekleyince, bu si-
bi vazgeçmeler nadir vukua gelir.

Cümhuriyet hükümetinin mühim er-
kânından biri, o akşam, hafifçe mü-
tezi bir eda ile bana:

— E, demek ki «Mösyö Pu-Yi» yi
göreceksiniz, öyle mi? dedi.

— Evet, dedim. Hasmetin huzu-
runa kabul edileceğin.

Orada hazır bulunan Çinliler baki-
şarak gülümsediler. İçlerinde, Avrupalı-
lar bir ben varım. Hoş, hepsi, mükemmel
surette Fransızca veya İngilizce konu-
şuyorlar.

— Mançuri o kadar hoşunuza mı gi-
diyor ki, Pekindeki ikliminizi kısıtlı
yorusunuz? Yoksa, Mösyö Pu-Yi'den
dolayı mı?

Bu suali bana soran, en ileri davet-
lilerden biri, meshur bir mühendis.
Sedef rengi, ipeklî bir kaftan giymiş,
şayarı hayret derecede genç siması-
na, nazif gözleri beni süzüyor. Bir kere
daha görüyorum ki, yaş, altmışa kadar,
Çinliler üzerinde testisiz kalıyor. Nan-
kinde cümhurresini gördüm. Ellisini
geçmiş bir adam olduğu halde, yirmi
beşinde gözüküyor. Çinli kadınlar da,
ha harikulâde, hele, şişmanlamak is-
temedikleri, spor yaptıkları ve danset-
tikleri şu zamanda.

— Evet, dedim, filhakika beni cezbe-
den, imparator . Mösyö Pu-Yi dem-
meğe azmettim . niçin gülümsediğinizi
sorabilir miyim?

— Çünkü, ondan bahsederken impa-
rator diyorsunuz. Fransanın, Mançu-
kuyu tanıdığını bilmiyordum.

— Ben siyaset yapmıyorum, diye ce-
vab verdim. Mançuri ister tanınmış
olsun, ister olmasın, ona imparator
demekle, zannedirim, ecdadımızın asır-
lardanberi tesis ettikleri bir kaldeye
riayet etmiş oluyorum.

Hazırandan biri, hafif bir soğukluk-
tan sonra:

— Korkarım, sukutu hayale uğra-
yacaksınız, dedi. Alelâde bir gençle,

tercümân defâletile konuşmak için, bu
sıcakta, bir gün iki gece seyahat et-
mek!... Neyse, sizin bileceğiniz iş.

— Alelâde bir genç olduğumu zan-
nediyorum, mesele orada işte. Haki-
katen değerli bir muharrir olan, onun
hocası ve dostu Johnsonun kitabını o-
kudum. Kendisini, büsbütün başka tür-
lü tarif ediyor.

Genç mühendis gülerken, dedi ki:
— İtiraf edin ki, Çinli olsaydınız
imparator taraftarı olacaktınız!
Halbuki imparatorluk bize çok fenalık
ettik. İhtiyar imparatoriçe Tzu-Hei'nin
saltanatı zamanında, memleketi idare
edenler, nazırlar bile değil de, hadım-
lardı.

Ben, şiddetle itiraz ettim:
— Fakat, Kang-Hi, Yung-Shu ve
Kien-Lung, büyük imparatorlardı ve
Kan-Toh'n. Hsin-King'de hadımlar
kullandığını işitmedim. Sonra da, ben,
memleketimizin yetistirdiği artistlerle
filozofları çok sevdiğim için, asırlar
danberi, onları teşvik ve himaye eden-
lere hürmet göstermemelik edemiy-
rum.

Son gün

Yarın Mukden'e hareket edeceğim.
Bugün, Pekinde geçireceğim son gün;
ve tehlikeli havadâsîlere, şehrin kapı-
larına gelen salgın hastalığa rağmen,
buradan ayrılacağıma müteessifim.

Pengito, dün bana:

— Siyasî vaziyet fena, diyordu, la-
kat sıhhi vaziyet, ondan daha kötü.
Ne kadar ihtiyatlı davranırsanız, her
vaziyette hayatınız tehlikede. Nefes a-
lırken ne kadar mikrobu yuttuğumuzu
bilsek, nefes almağa cesaretimiz kal-
mazdı.

Maamafih, Pekinin tatlı sukûnunu
hiçbir şey ihlâl etmiyor.

Çinli mahallesini tekrar görmek is-
tedim ve sefil sokaklardan bir daha
geçtim. Catal bayrakların ve remzile-
rin süslediği bu sokaklarda, ne güzel
içeriler, ne sefaletlerle elefe veyor. Çar-
şıya geldik. Girdim.

Burada, ne arasanız var: Kasab dü-
kkânları; sokak ortasında bir tiyatro;
deniz böcekleri, baharat, oyuncak, pey-
nir satan dükkânlar; ipeklî kumaş
hali sergileri; kendisine lokanta süsti
veren mutfaklar; kunduraçılar, oci bi-
ci satıcıları, pastahaneler, berberler;
ve binlerce yıllık reçetelere göre ilaç
yapan, tılsım, muhabbet ikri satan
acayib eczahaneler. Kitabeler, aynacı-

lar, çiçekçiler, horoz dövüşürenler, ba-
lıklar ve bir kuşçu var.

Çarşının üstüne bir tente gerilmiş
ve baraka dükkânlar arasındaki girift,
daracak yollar, hamallarla, sürücüleriyle,
renge renk kadınlarla, beyaz entarîfl
ve Amerikan fötr şapkalı zıppelerle,
aptest bozan çocuklarla, köpeklerle,
kirizli kızlarla, düzgünlü Çalıklarınla,
la, kolunda ağır bir sepet, yanı başın-
da, şalvarına yapışmış bir sürlü çocuk,
iri yarı kadınlarla dolu.

Bütün bu kalabalık yelpazeleniyor,
bağırıyor; itişmeden, dırsek dırseğe
sürtünüyor; rehaveld, adamlarla kayı-
yor, pazarlık ediyor ve saatlerce, ki-
tabcı dükkânlarından, yahud mutfak-
lardan çıkıyor. Dükkânlar, tezgâh-
larını bırakıp birbirlerine misafirliğe
gidiyorlar ve oturup kalıyorlar.

Güneş ırmakları, mavimsi beyazı ka-
labalığı aydınlatıyor; bir yeşim taşına
eksediyor; bir kulübe dükkânın loşluğu
içinde çakmak taşından kurbağaları,
mercan ağaçları, kristal balıkları,
mine kayıkları, cam yemşikleri, lâ-
civerd taşından, küçük kayaları; veya
hud, krem zeminli bir paravana üstün-
de, gagasını uzatmış, kanadları düm-
düz açık iki kayalık arasındaki ay gibi
parlak bataklığa dalan bir yaban ka-
zını purıdatıyor.

İçinde, hiçbir kimsenin hiçbir za-
man telâşlı bir iş görmediği bu reha-
vetli ve çalışkan belde, umumi bir
zarafet, bir nezaket, asırlık bir terbiye
hüküm sürüyor. Öğle yemeklerini çar-
şıda yiyecekler şimdi burada akşam ye-
meği yemeğe gidiyorlar ve daha şim-
diden lezaleb dolan, sokak ortasında,
ki tiyatrosun sunularında, kokulu peş-
kir, sulu limon ve yelpaze satıcıları,
işportaları dizlerinin üstünde, yerleş-
miş oturuyorlar.

Arabama avdet ettim, Tatar mahal-
lesine girdim ve daussıldım, beni, zafer
caddelerinden, imparator saraylarının
kapularına kadar getirdi. Fakat, daha
evvel, memnu şehre bitişik olup, ce-
nublu bir generale muvakkat ikamet,
gâh vazifesi gören, eski sarayın bahçe-
lerini görmek istiyordum. Belediye rei-
sinin verdiği bir kart bu ziyarete izin
veriyor.

O gün öğleden sonra, generalin ka-
bul günü, tozlu yolda otomobiller dö-
nüyor ve hep entarîfl, ihtiyar Çallıklar,
ağır ağır, bu otomobillerden iniyorlar.
(Arkası var)

Küçük Hanımefendi

Nakleden: Muazzez Tahsin Berkan

Bir gün gene ciddi ve düşünceli bir
tavırla otelin hotinde oturmuş, meyus
gözellere dışarısını seyrediyordum. Biraz
evvel yirmi kişilik bir genç kız ve er-
kek sporcu kaflesi, koltukları altın-
da sillerle dışarı çıkmışlar, neşeli ka-
nuşmalar ve kankahalar arasında dağ-
yolunu tutmuşlardı. Nerimanın içi has-
retle yanıyordu. Birdenbire yanında
bir erkek sesi duydu. Kendi hayalâtına
o kadar dalmıştı ki bulunduğu muhiti
unumuştum. Bu sebebden ilkin, kendi-
sine Türkçe hitab edilginin farkında
olmadı, bir saniye kadar hayretle ve
ufuncundan kıpkırmızı olarak karşı-
sındaki gence baktı.

— Siz de niçin bizimle beraber kay-
mak istemiyorsunuz?

Fakat şaşkınlığı bir saniye sürdü.
Sevinçle titreyen bir sesle sordu:

— Siz Türk müsünüz?

— Evet. İsmim Bülend Demireldir.

— Benim de Türk olduğumu nereden
biliyorsunuz?

— Herkes gibi ben de merak etim
ve otelciden tahkik ettim. Sizin Türk
olduğunuzu, İsminizin Neriman oldu-
ğunu, yanımızdaki Ermeni madaramın
da dadımız olduğumu biliyorum. Benim
yanındaki büyük annemdir.

— Burada bir Türk ailesine rastla-
dığım için çok memnun oldum.

— Ben de öyle. Memleketten uzakta
görülen bir vatandaş çok kıymetli olu-
yor. İsterseniz sizi büyük annemle
tanıştırayım.

— Çok iyi olur.

— Şimdi ilk suatimi tekrar ediy-
rum: Bizimle beraber Ski yapar mısın-
ız?

— Bu sporla hiç meşgul olmadım.

— Alırsınız. Şimdilik seyirci olun,
bilâhare öğrenirsiniz.

— Arkadaşlarınızdan kimseyi tanı-
mayorum.

— Oynarken onlarla da tanışsınız.

— Evvelâ büyük annenizin elini öp-
mek istiyorum.

— Geliniz, içeriki odada gazete oku-
yordunuz, siz takdim edeyim.

İki genç, kırk yıllık ahbablar gibi ko-
nuşarak yanyana salona girdiler. Ne-
zihe hanım hakikaten bir koltuğa gö-
türülmüş gazete okuyordu. Onları gö-
rince tebeşür etti.

— Nihayet Neriman hanım ile tanış-
tırmı Bülend?

— Evet babaanne,

— Gel kızım, gel çocuğum. Senin bir
Türk olduğuna öğretilir öğrenmez yanı-
şmağın gideceğim amma bu vazifeyi Bü-
lende bırakmağı münasib gördüm.

Gençler iki üç dakika kadar orada
kaldılar. Nezihe hanım cidden müşk-
ve sevimli bir kadındı. Onları kendi
yanında uzun zaman alıkoymanın hoş
bulduğunu düşünürdü, birlikte dağa
çıkılmalarını teşvik etti.

Beş dakika sonra, iki genç elele dağ-
yolunda gidiyorlardı. İkisi de mem-
nundular. Konuşuyorlar, maksadsız
gülmüyorlar, karlar arasında yuvarlanı-
yorlardı. Neriman ömründe ilk defa o-
larak kendisini mes'ud hissediyor, yir-
mi yaşında olduğunu anlıyordu.

Bu hayat böylece on beş gün kadar
devam etti ve bugünler, senelerdenberi
azab ve ızdırab içinde ömür sürmüş o-
lan Neriman için hakiki bir cennet ha-
yatı oldu. Hiçbir gizli düşüncesi takib
etmeden kendisini sevince bırakmıştı.

Bülend Demirel ile aralarında teessüs
etmeğe başlayan samimi arkadaşlık o-
na genç olduğunu hissettiriyor ve
bundan hakiki bir zevk duyuyordu.

Artek otelde bulunan aynı yaştaki di-
ğer kızlar gibi o da kış sporlarına me-
rek sarmış ve onlardan daha büyük
bir ateşle hergün dağa tırmanmağa
başlamıştı. Bunun en evvel farkında
olan Nezihe hanımda. Bir gün oğluna:

— Yeni arkadaşın oyunlara çok sa-
rıdı galiba.

— Cidden öyle. Tam bir erkek gibi...

— Hakkın var. Onun dağa tırmandı-
ğına, topu fırlattığına görenler bir genç
kız değil, bir delikanlı olduğuna hük-
medecekler... Bu kadarı biraz fazla
değil mi? Bundan maada, konuşurken
bir parça mübalâğalı tavırlar alıyor,
büzamsuz serbestlikler gösteriyor sanı-
rum.

— Ne diyorsunuz ninem? Neriman
dünyanın en masum ve temiz kızıdır.

— Sahi mi?

— Emin olunuz... Hattâ o kadar ki,
bazan onun sağlığı karşısında insan
öfkeleniyor.

— Ne gibi?

Genç adam hafifçe kızardı amma
büyük annesle çok teklifsiz olduğu için
çin fikrini izah etti:

— Nâil anlatayım ninem? Meselâ,
ben yirmi iki yaşında bir erkeğim değil
mi? Onunla biraz şakalaşmak, daha
doğrusu flört etmek istiyordum. Konuş-
tuğum genç kızın, söylediğim bazı i-

malı sözleri anlayarak kızarması
işimesini bekliyorum. Oteldeki
kızlar ve kadınlar bu sözlerini
ve bana ehemmiyet verirken
Neriman anlamıyor, belki de anlamı-
yor. O ada a taştan ve tahtan
apılmış bir kadın!

İhtiyar hanım hafifçe teceessüs
mekten kendisini menedemedi.

— Belki de bütün kadınlar
kurnazdır.

— Ben de böyle düşünmüştüm.

— Sonra?

— Baza cesaretler gösterdim.

Büyük annesinin protesto mâkâ-
da yerinden fırladığını görünce
tuttu, onu yerine oturmağa me-
etti:

— Telâş etmeyiniz nineciğim.

Bülend tanımayor musunuz?

karşı mütecevazkârane hareket et-
me mi zahib oldunuz? Hayır, sad-
genç bir erkeğin genç bir kıza söyli-
bileceği bazı sözler söylemek istedi.
Onun bu sözlerine karşı tamami-
kayd kaldığını gördüm. Beni inler-
almı tabii şükûnetini ve berraklığı
kaybetmiyor, iri ve meyus gözleri,
çuruma benzeyen derinliklerini mu-
faza ediyorlardı.

Nezihe hanım, torununun bu ha-
retli sözlerini hafif bir istihza ile k-
şladı. Onunla her zaman ve her m-
zu üzerinde serbestçe konuşmağı
edinimişti.

— Dikkat et Bülend, fazla hassas
ve romantizme kapılıyorsun.

Genç adam kıpkırmızı oldu ve
kingen bir tavırla cevap verdi:

— Merak etmeyiniz ninem, onun
şinde konuşmak istesem de boş yere
kit kaybetmiş olduğumu biliyorum.

— Ya! demek ki öyle... Herhalde
nun hakkında bir fikir edinmiş ol-
hsun. Nasıl bir insandır?

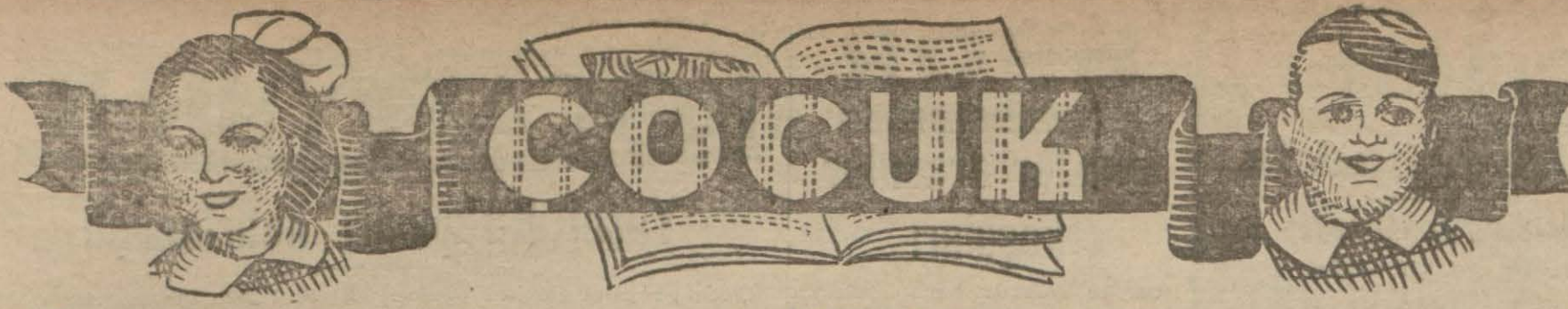
— Sade, masum ve munis bir kız
gizdir.

— Halbuki görünüşü büsbütün b-
ka bir tesir yapıyor.

— Evet, vahşi bir insan gibi gö-
ntüyor. Ben onu ne sanıyorum baş-
musunuz? Hani sıcak memlekelerde

gelen yarı vahşi çiçekler vardır, yah
aslı tayin edilmeyen bir biblo, yah
kıymetli bir mücevher... Nineciğim
Nerimanla arkadaş olduğumuz gü-
denberi onun hakkında birçok rivay-
ler duydum.

(Arkası var)

Mono'og:

Sorğu sual

Sorğu sualden eskidiğim kadar hiç bir şeyden sıkılmam. İşin tuhaftına baktım ki herkes de bana muhakkak bir şey sorar.

Daha küçüktüm. Hani şöyle çat pat konuşmaya başladığım zaman beni annemin, babamın yanında görenler muhakkak elimden tutarlardı, sorarlardı:

— Adım ne bakalım küçük?
Babamı yahud da annemi gösterir, lendi.

— Bu senin nen bakayım söyle?
Adımı soracaksanız, bana ne diye sorarsınız ben çetrefil çetrefil kekeleye, ceğme, anneme babama soru daha iyi cevabına alırsınız.

— Hele, bu senin nen bakayım, di. Yerrek annemi babamı göstermeleri bu daha garib, nem olduğunu biliyordunuz, ne diye tekrar sorarsınız? Tramvayda da bir başka türlü. Biletçi sorar:

— Sen kaç yaşındasın küçük?
Ammma hangi tramvayda, hangi biletçi olursa olsun. Bu biletçilerin de çocukların yaşlarını öğrenmek merakları nedendir bilmem. Hepsini de çocuklara sorarlardı. Büyük anneme, anneme, ablamaya yaşlarını sorduklarına hiç tesellim etmedim. Onların yaşlarını doğru söylemeyeceklerini biliyor olacaktılar.

Daha sonraları birazcık büyüdüm. Artık aklım eriyor, ve doğru dürüst konuşabiliyordum. Gene sorğu sual. Evimize misafir gelenlerin hepsi de bana sorarlardı:

— Ammen nerede?
— Babam nerede?
— Yemek yediniz mi, yoksa daha yemediniz mi?

— Bu koltukları yeni mi aldınız?
— Bu piyano ablanızın mı?
— Ablanız piyano çalır mı?

Bu suallerin hiç birini de ne anneme sorarlardı, ne babama, ne de ablamaya. Daha biraz büyüdüm. Mestebe git. tim. Daha ilk gün bir odaya girdik. Mektebi sorğu suali de oradan başla. mıştı. Hem soruyorlar. Hem de ben ne çerssem bir deftere yazıyorlardı:

— Adım ne?
— Soyadın ne?

— Babamın adı ne?
— Annemın adı ne?
— Kaç yaşındasın?
— Nerede oturursunuz?
Sordular, sordular, deftere yazdılar.
— Bitti, dediler, bu kadar.

Sevinmiştim. Amma ne kadar çok sevinmişim, tasavvur edemezsiniz. Ar. tak dedim, bana sual sormıyacaklar. Sonrada anladım. Meğer ben yanlış. şım. Asıl bu sorğu sualin zorları yeni başlıyordum. Derse girdik. Birkaç gün geçti geçmedi. Öğretmen sorğu suale başladı:

— Dünya nasıldır?
Ben ne bileyim, sustum.
— İşte, dedi karpuz gibi.
Şaşmıştım. Hiç dünya karpuz gibi olur mu? Karpuz gibiyse ne ala, kes soğuk soğuk ye.

— Karpuz gibi dedin, ispat et ba. kayım.

İşte işin güçlüğü. Bu suale cevap veremeli.

— Karpuz gibi yani toparlak.
— Peki öyle olsun, durur mu?
Dünya bu, at koşup çekecek değil ler ya.
— Durur.
— Bilemedin otur.

Şimdi beşinci sınıftayım. Beş sene dir mektebe bana daha neler sorinadı lar, neler.
Hesab sordular, tarih sordular, coğ.

Yeni bilmecemiz

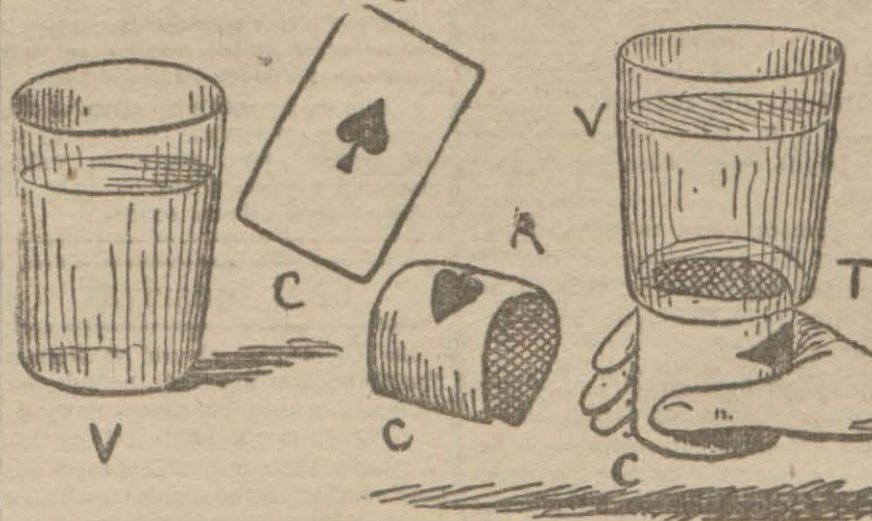
koç şokan buçak luruyor

Yukarıdaki cümle atalar sözünden biridir. Kelimeler. de harflerin yeri değiştiril. miş. Harfleri yerli yerine ge. tirmek suretile atalar sözünü meydana çıkarabilirsiniz.

Hallederseniz bilmece kis. mini gazeteden kesiniz, halli.

ni altına yazıp bize gönderi. niz. Doğru bilenlerden birin. ciye renkli bir Atatürk tablo. su, 2 nciye bir şişe kolon. ya, üçüncüye resimli bir el işi kasteti, diğer 35 kişiye de ay rı ayrı güzellikte hediyeler ve rilecektir.

Bir iskambil kâğıdı ile bir bardak suyu kaldırmak

Bir bardak su almaz, (şekil: 7) bir de İlalettayın iskambil kâğıdı (şekil: 2) arkadaşlarınıza deyiniz ki:

— Elimle bu iskambil kâğıdını tuta. cağım, banga dokunmayacağım, bar. dak dolu olduğu halde iskambil kağı. dım üzerinde duracak.
Arkadaşlarının:

rafya sordular. Gramer sordular. Vel. haal sordular, sordular. Hele bu sorğu sualin bir de antihan canı var ki... Onu sormayın.

— Olamaz diyeceklerdir.
O zaman siz, iskambli kâğıdını (şe. kil R de görüldüğü tarzda) kıvrır, pek fazla sıkmadan avucunuzda tutar, ve bardağı (şekil T de görüldüğü tarzda) iskambli kâğıdının üzerine koyarsınız. Bardak düşmeyecektir.

Nedir bu hal, nedir bu almanın yazı. sı. mekteb bitince, ben iş güc sahibi o. lunca da acaba gene türlü sorğu sual. le mi karşılaşacağım!

Bulmacalarımız

Beşinci devre bulmacalarını doğru halledip hediye kazanan okuyucularımızın isimleri

Birer tuvalet sabunu kazananlar

108 — Bartın, Gölbucacı mahallesi, No. 39, Dündar Kuşakçı.

109 — Çatalca, Ferhadpaşa mahal. lesi Hamam sokak No. 49 Ferdi As. laner.

110 — Yüksek Mühendis mektebi sınıf 5, No. 905 Necdet Güran.

111 — İzmir, Anafartalar caddesi, No. 422 Cahid Tosun.

112 — Bolu, Tsbaklar mahallesi, hükümet caddesi, No. 48/A Faruk Erel.

113 — Zonguldak, Yenicami civarı fotoğrafçı Ahmed Soyalep.

114 — Beyoğlu, Tarlabası 102 nu. maralı dükkanda Sona Kabaracıyan.

115 — Ankara, Cebeci Cumhuriyet firmı yanında No. 10, Orhan Özgören.

116 — Diyarbakır, Gazi ilkokulu öğ. retmeni Suad Özsaygılı.

117 — Ankara adliye sarayı köşe. sinde Sarraf Hakkı apartmanı, No. 3, Belkis Selvi.

118 — Çanakkale, örfi idare mah. kemesinde aza albay Salim Ayтуğrul oğlu Murad Ayтуğrul.

119 — İzmit, Adalar çarşısı No. 9 Mustafa Öztüre.

120 — Pangaltı, Rumeli caddesi No. 5, Cem Gökşen.

121 — Ankara, Hacıbayram, Sevin sokak No. 7, Lâtif Şengel.

122 — Çanakkale askeri posta 1837 Yb. Haydar Tunaloğlu.

123 — Amasya, orta okul sınıf 2, No. 398 Ayten.

124 — Adapazarı, demir ve tahta fabrikaları ağaç işleri şefi M. Kurd.

125 — İstanbul, Kabataş lisesi sınıf 4.C No. 1448 Bülend Okan.

126 — Ankara, Ziraat Vekâleti Zi. raat Umum Müdürlüğü köycülük ş. besinde şef M. Nami Duru.

127 — Adapazarı, Semerciler mahal. lesi, Saraçlar sokak No. 25, Olcay Öz bay.

Birer şişe kolonya kazananlar

128 — Büyük Parmakkapı, Çukur çeşme sokak Leman Yesarioğlu.

129 — İstanbul Mübcecel Asal.

130 — Şehremini Saraymeydanı ca. desi No. 17, Müzehher.

131 — İstanbul Tepebaşı caddesi No. 24 Asiye Erdeniz.

132 — İstanbul Tepebaşı No. 155 Halid Müslim.

133 — İstanbul Üniversitesi Edebi. yat Fakültesi talebesinden Hatice Ba. tur.

134 — İstanbul Mahmudpaşa Ha. mam sokak No. 4 İsmail Şensöz.

135 — İstanbul Kuruçeşme caddesi No. 3 A. R. Emin.

136 — İstanbul İnönü lisesi son sı. nıf talebesinden Neriman Engin.

137 — Fatih Nişancısı, No. 17 Meh. med Anı.

Bir medeniyetin sonu

(Baş tarafı 3/1 de)

ya çağırılmıyor; şayed çağırılırsa hastanın başında telaş ve heyecanla teşhis ve deva bekleyen akrabaya kar. şı soğukkanlılıkla:

— «Telaş etmeyin; hastalığın sebe. bini benden sormayın. Hastanız övdük. ten sonra morga kaldırır, teşhis ya. par, onu size o zaman söylerim. Teda. viye gelince, hastalığın şiddeti çok iyi gidiyor; elinizden geldiği kadar bu şiddeti artırın. Ölümden korkmayın, canım. Hastalık ta, ölüm de bir tabiat emridir, ne üzülürsünüz?»

Diyan adam oluyor.

Bugünkü hal karşısında öyle konu. şan ilim, artık insan boğuşmaları kar. şısında kendisinden ümid beklenenek halde değildir. Halbuki tabiat ilimle. rini tetkik eden alime baş vurduğunuz zaman hasta iseniz doktoru, nehirleri düzeltmek istiyorsanız mühendis, bir ilaç istiyorsanız kimyageri sizin emri. nize koşuyor. Cemiyet âlimi ise öyle bir adamdır ki, susuzluktan bunalıp bir bardak su isterseniz, size onun ta. rihiinden, terkibinden, fayda ve zara. rından ibaret bir sürü malumat ver. mekti; fakat istediğinizden bir damla bile verememektedir.

Ahmed Hamdi Başar

Geçen bilmecemizde kazananlar

Geçen bilmecemizde kazananla. rın isimleri Pazartesi günü çıkacak sayımızda ilân edilecektir. Hediye kazananlardan İstanbulda bulu. nanlar, hediyelerini Pazartesi ve Perşembe günleri idarehanemizden alabilirler. Taşrada bulunanların hediyeleri posta ile adreslerine gönderilir.

Memleket Haberleri

Muş beş sene içinde güzelleştirildi

Şehirde birçok yeni binalar, yollar yapıldı

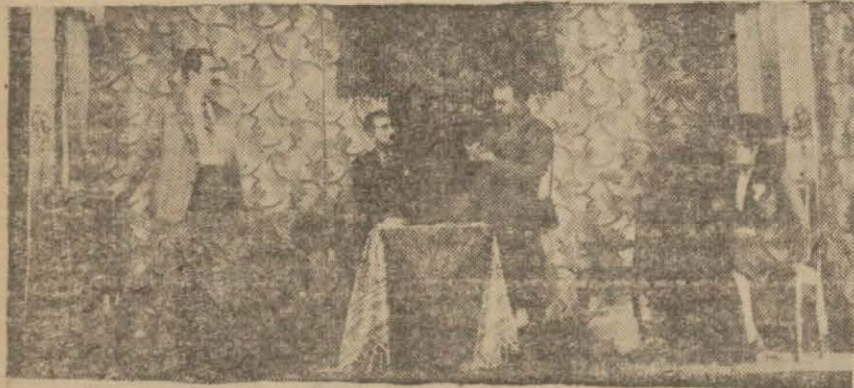
Muş (Hususî) — Cihan Harbinde düşman istilâsına uğrayan ve yedi bin beş yüz haneden 800 haneye düşmek suretile vîran olan Muş'un umumî manzarası dört sene evveline kadar çok çirkin bir durumda idi. 937 senesinde Muş valiliğine gelen Tevfik Gür bu durum karşısında yıldırım süratle memleketin imarına başlamış ve dört sene içinde kültür namile koca bir mahalle ve modern parklar, çocuk bahçesi, bulvarlar, mekteb ve hastane binaları, mağazalar, oteller vücuda getirmek suretile memleketin çehresini tamamen değiştirmiştir. Son zamanda inşaatı biten ve belediyeye aid olan modern hamam da bu defa umuma açılmıştır. Bu modern hamam dahili teşkilâtı, sistemi ve konfor itibarile ne şark vilâyetlerinde ve ne de garb illerinin ekser yerlerinde eş bulunmayan cazib ve muhteşem bir eserdir. Tabiat Muş için çok kıskanç davranmış.

senenin yalnız dört ayını inşaatı ayırmıştır. Plâni, programı münhasıran kendisi tarafından yapılan bu kadar inşaat için dört senede ancak on altı ay çalışmak imkânlarını bulan yapıcılarımızın bu canlı timsali vali kısa bir müddet içinde demir borularla temiz ve bol suya ve oldukça kudretli ve su ile işler bir elektrik fabrikasına kavuşmuştur. Bol ziya ve temiz su gibi nimetlerden yalnız Muradiye mahallesi mahrum kalmışsa da ahval dolayısıyla malzemenin vaktile getirilememesinden doğan bu noksanın da yakında ikmal edileceği umulmaktadır.

Adanada umumî bina sayımı

Adana, (Hususî) — Dahiliye Vekâletinden gelen bir emre göre, Adanada umumî bina yazımına derhal başlanacaktır. Bu mühim iş için şimdiden vilâyette hazırlıklara başlanmıştır.

Ayvalık Halkevi temsilleri

Ayvalık (Hususî) — Her ay güzel temsillerile Ayvalıklılara hareketli geceler yaşatan Halkevimiz temsil köhü güzel konferans ve konserlerle birlikte bu defa da

«Bir azizlik» komedisini oynamıştır.

Resim çok güzel temsil edilmiştir. Bu komediden bir sahneyi gösteriyor.

Boyabadda

Kasabada ve iki köyde ayrı ayrı üç yangın oldu, yalnız bir köyde 3 ev yandı

Boyabada, (Hususî) — Geçen ayın son gününde gece saat 2.30 da kasabada gardiyan Ali Coşkun'un evinden bir ateş çıkmış, kasab Hüseyin'in evine de sirayet ederek iki ev, bir samanlık tamamen yandı. Kaza kaymakamı Nadir Tüzüm yangın esnasında bizzat çalışmış, halk ta yangının pek sık olan diğer ahşap evlere sirayetine meydan vermemek için gayret göstermiştir. Ancak bu suretle ateş bastırılabilmiştir.

Hemen hemen aynı gece saat 3 te Boyabada bağlı Karacaveren köyünde Receb Başoğlu Şakir ve Hüseyin'in evinden bir ateş çıkmış. Şakirin evi ve bir ambar kâmilen yanmıştır.

Aynı gece saat 4 de Boyabada bağlı Gazidere Tabaklı köyünde bir yangın çıkmış ve 8 ev, 2 samanlık, 2 ambar kâmilen yanmıştır. Her üç yangının da dikkatsizlik yüzünden sırt bırakılmış külden tleri geldiği tesbit edilmiştir.

Havzada kooperatif teşkilâtı kuruldu

Havzadan yazılıyor: Şehirimizde bir dokumacılık kooperatifi kurulabilmesi için, Halkevimiz senelerden beri büyük teşebbüslerde bulunmakta idi.

Kazamıza gelen mîntaka iktisad müdürü ile genç kaymakamımızın gayretleri sayesinde bu iş, dün hayırlı bir muvaffakiyetle sona ermiştir.

Köylü ve kasabalı 200 ü mütecatviz dokumacının toplandığı Halkevinde kooperatifin kurulması kabul ve nizamname tanzim edilerek seçilen yedi kişilik heyeti müessesese, bugün mukaveleyi noterde imza etmişlerdir.

Bir günlük bu toplantı ile 201 dokumacı kooperatife girerek her biri beşer liralık 2547 hisse taahhüd etmişlerdir. Şu hale göre, ilk günde kooperatifimizin sermayesi (12735) lira olmuştur.

Bu gayretle şehirimiz dokumacılığının az zaman içinde büyük inkişafına şahid olacağımıza şüphe yoktur.

SPOR

Okullar arası kır koşuları

Okullar arasında tertib edilen kır koşularının 4 cüslü 18/1/1942 Pazar günü saat 10 da Şişli koşu sahasında yapılacaktır.

Bu koşulardan birincisi arkadaşlık koşusu ismi altında ekzersiz mahiyetinde yapılmış, ikinci koşuyu Haydarpaşa Erkek lisesinden Raif Develloğlu kazanmıştır. 3 cü Atatürk koşusunu ferd ve takım tasnifi neticesinde gene Haydarpaşa lisesi kazanmıştır.

Önümüzdeki Pazar günü (170) sporcumun iştirak edeceği okullar arası 4 cü kır koşusunun, bugüne kadar alınmış neticelere göre heyecanlı olacağı ve Haydarpaşa, Kabataş, Darüşşafaka ve San'at okulu sponocuları arasında sonuna kadar devam edecek bir kazanma gayretle neticeleneceği tahmin edilebilir. Fakat evvelki koşularda alınan neticeler gözönünde bulundurulursa bu koşuyu da Haydarpaşa lisesinin kazanması galib bir ihtimal dahilindedir.

Okullar futbol maçları

Bugün Şeref stadyomunda yapılacak okullar arası futbol maçları sahanın bozukluğu yüzünden tehir edilmiştir.

Günün en heyecanlı karşılaşması Feribağçe stadyomunda Galatasaray ve Haydarpaşa liseleri arasındaki futbol maçdır. Bu maçın büyük bir alaka ile takip edileceği tahmin edilebilir.

Yeni neşriyat

İlk Öğretim — Maarif Vekâletinin muallimler için neşrettiği haftada bir çıkarılmakta olan bu meslek mecmuasının 96 ncı sayısı, Ebedî Şef Atatürk'e tahsis edilmiş olan 97 ncı sayısı inşisar etmiştir. Bu sayılarda muallimlerimiz alâkadar eden dikkate şayan yazılar ve resimler bulunmaktadır.

Yarım Ay — Her on beş günde bir çıkmakta olan bu aile ve gençlik mecmuasının 15 Sonkânun sayısı inşisar etmiştir. Bu sayıda dört nefis hikâye, iki edebî roman, bir tarihî müzahabe, üç mübnevvi yazı, ayrıca fıkralar bulunmaktadır. Türkiyenin en çok okunan bu olgun mündericathı mecmuayı bütün ailelere hararetle tavsiye ederiz.

Deniz — Deniz mecmuasının yılbaşı sayısı dolgun mündericathı çıkmıştır. Tavsiye ederiz.

«Son Posta»nın tefrikası: 194

KOCA YUSUF

Yusuf Kırkpınarı hatırlamıştı

Kinson bir parça güreşten çıkıyor. Beş on oyun öğrenmişti. Sonra; küçük gibi de bir adam değildi.

Hattâ; ilk güreşe çıktıklar zaman söyle gülmüştü bir safha da geçmişti.

Kinson kışpet ve yağ nedir bilmedi. Şi için Koca Yusufun kışpetini görüncü şaşalamıştı. Hiç, bu kaskatı şey ayağa mayo gibi giyilir mi idi?

Kinson gülmekten bayılıyordu ve, bunun ayağa giyilemeyeceğine kani olmuştu. Bağırıyordu:

— Giyilmez efendim... Hiç bu, bir mayo gibi giyilirde güreşilir mi?... İnsan bunun içinde nasıl hareket edebilir?... diyordu.

Mister Robenson, Deformanda Türklerin yağlanıp kışpetle güreştiklerini bildiği için hiç hayrete düşmüyordu. Hattâ; Kanadalı ile alay makamında:

— Nasıl, gördün mü? Kanadalılar bu kabadayılığı yapabilirler mi?... İşte bak, Türkler bu köseleyi bir don gibi ayaklarına giyerek kolaylıkla güreşirler, diyordu.

İlk idman günü; Koca Yusuf kışpeti ayağına giydi ve yağlandı.

Kinson tuhaf bir adamdı. O da yağlandı. Fakat; ayağına mayo giydi.

Kanadalı kuru ve iri yarı olduğundan Yusuf yanında küçüklük kalmıştı.

Hattâ; Mister Robenson Koca Yusufun öyle kolay kolay Kanadalıyı yenemeyeceğine kani idi. Madam Robenson da aynı kanaatte idi.

Fakat; Mösyö Piyer ile Dubliye Yusufun ne demek olduğunu bildikleri için Kinsonu bir elde eyeneceğine emân bulunuyorlardı.

Koca Yusuf; yeşil çayırı görünce heyecana gelmişti. Sanki; Kırkpınarda başpehlivanlık güreşine çıkmıştı.

Ah, ne olurdu. Şu Kinsonun da bir kışpeti olaydı. Eğer, akıl etmiş olsaydı, Filiz Nurullahın hantal kışpetini beraber alır ve bu dev cüsse Kanadalıya giydirdirdi.

Yusuf; çayırın tizerinde bir aşağı bir yukarı deli gibi çarpındı, peşrev yaptı. Kanadalı Türk pehlivanının çarpınmasına bakıyordu. Hoşuna gâmişti. Erkekçe bir şeydi.

Yusuf, nârayı attı.

— Haydi Kinson bel!...

Kanadalı, üzerine gelen Yusufu mu, kabele etmek üzere toparlandı.

Lâkin; Yusuf bir elde koca Kanadalıyı ön çaprazına alarak bir manda sürer gibi aşkla çayırı taramağa başladı.

Zavalı Kinson Yusufun elinden tutulmak için çarpındı.

Fakat; bir çengel yedikten sonra sürüstü yere yuvarlandı. Yüz eili omaklık gövdesi iki metre boyu ile çayıra yapışmıştı.

Mister Robenson ve madam Robenson Koca Yusufun bu hücumu ve karşısında hayretlere düşmüşlerdi.

Mösyö Piyer ve Dubliye gülmekten bayılıyorlardı.

Kanadalı fena halde kızmıştı. Baş gırmağa başladı:

— Olmaz, ben yağlı olduğum için böyle oldu, kuru güreşelim... Ben, böyle güreş tutmam. Yusuf çıkarsın ayağından kösele donu. Mayo giysin. Kurunalım öyle tutuşalım. Bakalım vakit nasıl olur bu iş görürsünüz?

Koca Yusuf; razı oldu. Soyundu Mayo giydi.

Güres alafraza olacaktı. İki gövde birbirine girdiler...

Kinson Yusufun kolundan kapandı olanca kuvvetle savurmak istedi. Hattâ; mi yerinden koparamamıştı. Bir iki hamle daha yaptı. Gene muvaffak olmadı.

Nihayet; Koca Yusuf, Kanadalıyı meşhur çaprazına topladı ve sürüstü yere vurdu.

Artık; güreşin yağlısı ve kurusu kalmamıştı. Anlaşılmıştı ki; Yusuf başkâğırlı bir adamdır.

Maamafih; Kinson Yusufun işine geliyordu. Ağır gövdesini bir saat kadar idman yaparak taşıyor. Hiç olmazsa nefesleniyordu.

Kinson güreş müsabakalarından evvel, Yusuf hakkında kim bir şey sorarsa şöyle söylüyordu:

— Ben yaban domuzu. O, yaban mandasıdır... Onu kimse yenemez...

Mister Robenson çok zengin ve asil bir aileye mensub bir adam olduğundan Yusuf gibi yülz kişiyi bakabilirdi.

Yusuf; birkaç kere vilâyı berayı nezaket terk etmek istedi ise de, gerek madam Robenson ve gerek Robenson kat'iyen salavermediler...

Bilhassa; madam Robenson Koca Yusufu çok seviyordu. Türk pehlivanının ahlâkına ve salâbetine meftun olmuştu.

Hele; Yusufun dinine olan merbutiyyetine hayrandı.

Koca Yusuf; aptest alır, beş vakit namazını kılar, Cuma günleri Londra da bulunan camiye gidip Cuma namazını eda ederdi

(Arkası var)

Telgraf, Telefon Ve Telsiz Haberleri

Pan - Amerikan konferansı

Amerikan devletleri mihverle münasebatı

kesecekler mi?

Konferansın Berinde akisleri

Rio-de-Janeiro, 16 (A.A.) — Pan-Amerikan konferansının açılış oturumunda reis Vargas, Brezilyanın batı yarım küresel dayanışmasına karşı gösterdiği tam müzaheretini bir kere daha ifade etmiştir. Pearl Harbour'a karşı yapılan Japon hücumunun vukubulduğu 7 İkincikanun tarihli, Japonyanın; Brezilya millî hayatına müdahalesi diye vasıflandırmıştır. Reis, memleketin her karış toprağını müdafaa azimli olduğunu söylemiş ve şu sözleri ilâve etmiştir:

Bolivian'ın içinde yürümek, kin ve tahrib prensiplerle mücadele etmek lazımdır. Ahvalın emredeneceği bütün tedbirleri alacağız ve hiçbir şey, tesadüf bırakılmıyacaktır. Hiç bir düşman, düşman taarruzunu olsun olmasın, Amerikan emniyetine halel vermek maksadıyla sınırlarımız içinde yaşamıyacaktır.

Vargas'tan sonra söz alan Şili başvekil Rosetti, reis'in «Hoş geldiniz» nutkuna cevap vermiştir. Rosetti, ezcümle demiştir ki: Derin bir dayanışma emelile hak davasının zaferine itimadla dolu ve demokrasilerin beynelmül medeni hayatında esas teşkil eden ahlak ve hukuk prensiplerini ve toprağımızı müdafaa için siki surette işbirliği yapmağa azimli olarak; kıtanın dört bucağından buraya geldik.

Berlin 16 (A.A.) — Yarı resmi bir kaynaktan bildiriliyor: Birleşik devletler harbiye nazırı müavininin Rio-de-Janeiro'da nutkunu söylenken gösterdiği iltiraz ne olursa olsun Alman vaziyet mahfellerindeki ka-naat göre, bu demecin, kullislerde devamlı surette hissedilen bir ceber ve iktisadi, siyasi ve hatta askeri tazyikle, cenub Amerika devletlerinin durumu üzerinde tesir etmektedir. Birleşik devletlerin tazyikine boyun eğmek cenub Amerika devletlerinin iktisadi ve millî iflâsı demek olacaktır. Rio-de-Janeiro 16 (A.A.) — İki hafta ber alan şimali Amerika mahfellerinde beyan edilmişse göre dünkü konferansın aleyhinde bir şekil almıştır. Gerçekten, en şimaldeki Murmansk ve arktik Karali cephesinde de tazyikle, eme devam eden, Leningrad bölgesinde Wohlhof nehriinden sonra Walday tepelerine de taarruza başlayan Sovyet ordularının vasseti 20 kilometre bir genişlik ile şimalden cenuba doğru uzanan bu tepelerin garb cihetine ve ilmen götünün cenub doğu sahili yamağında kâin Stra Russa şehrini ele-

Dünkü meclis müzakereleri

(Baş tarafı 1 inci sayfa)

alınan bir tezkere ile meselede alâkadar Millî Müdafaa Vekili Erzincan mebusu Saffet Arıkanla Mü-nakalat Vekili Sinob mebusu Cevdet Kerim İncedayın da tahki-kata dahil edilme lüzumu Başve-kâlete bildirilmiş ve verilen cevab-tda mesele ile alâkadar diğer zevatın aide olduğu mahkemeye tevdi-i ile mezkûr muhakemenin cereyanı esasında yukarıda ismi geçen iki vekilin de davaya dahil edilme lüzumı geldiği kararına vâsil olunduğu takdirde icab eden muamele yapılmak üzere meselenin bildiril-mesi yazılmıştır.

Bilâhare Genelkurmay Başkanlığından 21/11/1941 tarihinde alınan bir tezkere tevdir maksadile eski Millî Müdafaa ve Müna-kalat Vekillerinin ifadesine mü-raacaat zarureti hâsıl olduğu bildirildiğinden, mesele Türkiye Büyük Millet Meclisi Reisliğine arz edile-rek gerek eski Millî Müdafaa Ve-kili Erzincan mebusu Saffet Arı-kan ve gerek eski Münakalat Ve-kili Sinob mebusu Cevdet Kerim İncedayı, Büyük Millet Meclisi ri-yaseti vassatile tevdir maksadile yazı ile vâkî olacak müraacaatı cenub vermeğe amade olduklarını bildirmişlerdir.

Ahren 19/12/1941 tarihinde Genel Kurmay Başkanlığından alınan tezke-re, yapılmış olan tahkikatın netice-lenerek, hâdisede alâkâli görülenler hakkında emne hukuku davası açıl-dığı ve ismi geçen iki zatın da da-vaya dahil edilme lüzumuna da ma-suniyeti teşriyeleri dolayısıyla, kanunun buna imkân görülmeyerek amiri adil sifatiyle vazifesizlik kararı kâhâz edil-diği bildirilmiş olmakla, Büyük Millet Meclisi dahili nizamnamesinin 170 inci maddesine uyarak tahkikat evrakı ile bu hususta Başvekalet ile Genel Kurmay arasında cereyan eden muhaberatin musaddak suretlerinin 14 dosya olarak yüksek makamlarına takdim edildiği saygılarımla arz ederim.

Başvekil
Doktor Refik Saydam

Bunu müteakib Yusuf Kemal Ten-girşenk «Sinob» söz almış ve şunları söylemiştir:

Her hangi bir tahkikat hâkimliği ile, sorgu hâkiminin farkı yoktur, tevdir için mebusun ifadesine müraacaatı bazı nizamname dâhilimiz deriş etme-miştir. Bunun için burada müsaade e-derseniz Büyük Millet Meclisi namına bunun caz olmadığını her hangi bir tahkikat işinin yürütülebilmesi için nizamname dâhilimizde tayin ettiği usul dairesinde Büyük Millet Meclisine mü-raacaat edileceğini arz etmek isterim.

Encümen intihabı

Yusuf Kemal Tengirşenktan sonra, reis, Başvekalet tezkeresinin müteakib şifralarında iki zatın muhakeme e-dilmeleri icab ettiği tasvir ediyor. Bu-na göre nizamnamedeki ahkâma nazı-ran evvelâ böyle bir tahkikatın yapıl-masına lüzum olup olmadığının tayini için bir encümenin intihabı lâzımdır. Şimdi bu encümenin intihabı için isim ler okunacaktır. Buna göre arkadaşlar beş zatın ismi yazarak bir kutuya a-tacaklardır, demiş ve reylerin kutuya atılmasına başlamıştır.

Akerlik mükellefiyeti

Bundan sonra inhisarlar umum mü-dürüğü 1938 mali yılı hesabı kat'isine ve 1941 mali yılı müzavenesi umumiyeli kanununa bağli Büyük Millet Meclisi büçesinde münasile icrasına ve na-kil vassatlarını gösteren cetvelde bazı ilâveler yapılmasına dair kanun lay-ihaları kabul edilmiş ve askerlik ka-nununun beşinci maddesine: «Halen silâh altında bulunan ve bundan sora silâh altına alınacak olan muvazzaf e-ratla tam hizmetlerinin muvazzafik müddetleri, sınıf tefrik edilmeksizin, fevkalâde halin devamı müddetine ile ve kâa hizmetlerin vadedik subay yeti-şecekleri haric i iki senedir» fıkrasının ilâvesine dair kanun lâihasının bi-rinci müzakeresi yapılmıştır.

Seçilen encümen azaları

İkinci celsede, reis, intihabın neti-cesini arz etmiştir. Reylerin tasnifi ne-tesinde en çok rey alan zevat sırasıyla şunlardır:

Recob Peker (Kütahya), Yusuf Ke-mal Tengirşenk (Sinob), Fikret Sılay (Konya), Fuad Şimşen (Ezre), Münir Çağlı (Çorum).

Libyada muharebe durumu

Kahire, 16 (A.A.) — Ortasark İngiliz kuvvetleri umumî karargâ-hının tebliği:

Dün Agcila çevresinde az de-ğişiklik olduğu bildirilmiştir. Kıyı boyunca ilerleyen seygar kuvvetle-rimizin hareketi münilele dolu a-razideki şiddetli mukavemet yü-zünden ağır olmaktadır.

Düşman ileri kıt'alarına karşı çok büyük hava faaliyeti göster-mişse de avcı tayyarelerimizin hi-mayesi sayesinde kayıplarımız hafif olmuştur. Bu arada hava kuv-vetlerimiz, düşman muvasala hat-larına taarruza devam etmişlerdir.

Halfaya çevresinde, şimdi ha-rekâta istikrar etmek üzere hür Fransız kuvvetleri gelmiş bulun-maktadır. Her iki tarafta da tekrar topçu faaliyeti olmuştur.

Alman tebliği

Berlin 16 (A.A.) — Resmi tebliğ: Afrika şimalinde düşman deniz ve kara kuvvetleri vasıtasile Sollum ke-siminde Alman ve İtalyan üslerini bom-balamışa devam etmiştir. Bari Sire-nâide ehemmiyeti hiç bir hareket ol-mamıştır. Alman şokaları ile savaş tay-yareleri düşmanın taşıy kollarını ve Sirenâide de Marsa Matruh c'varında hava alanlarını bombalamışlardır.

Malta adasındaki düşman hava a-lanları tahkimatına karşı yapılan mutad taarruza gece ve gündüz mu-vaffakiyetle devam edilmiştir.

Alman - İtalyan donanmaları başkumandanları buluştular

Berlin, 16 (A.A.) — D. N. B.: Selâhiyetli bir kaynaktan bildiril-yor:

15 Sonkânun günü, Alman de-niz harb kuvvetleri başkomutanı büyük amiral Raeder ile İtalya de-niz harb kuvvetleri kurmay başka-nı ve devlet müsteşarı donanma amirali Ricardi arasında Gar-misch'de bir görüşme yapılmıştır. Samimi bir zihniyet içinde ge-çen görüşmeler esnasında iki baş-komutan, müşterek düşmana karşı yapılacak hareketlere devam için lüzumlu işbirliği prensibinde tam bir anlaşmaya vardıklarını müsa-hede etmişlerdir.

Doktor Funk'a göre yeni Avrupanın ekonomik çehresi

Berlin, 16 (A.A.) — Alman ik-tisad nazırı Dr. Funk Berlin üni-versitesi iktisad fakültesinde «Ye-ni Avrupanın ekonomik çehresi» mevzulu bir konferans vermiştir. Mumailiyh bu konferansında şöyle diyor:

Avrupa milletleri tarihlerinin bir dönüm noktasında bulunuyorlar. Gelecekteki ekonominin başlıca iki vassı olacaktır: Müsterek iş ve ser-beste iktisad.

Hakiki iktisadi hürriyet ham maddelerle yiyecek maddelerin em-niyet altında bulunması esasına da-nyer. Avrupa her türlü ihtiyaçları karşıyabilecek ahenkli bir ekono-mi sahaşdır. Kit'amızda en önemli ham mad-deler vardır. Meselâ kömür, demir ve alüminyum boldur. İşe mad-deleri de ihtiyaçları tamamen ve karşıyacak kadar çoktur. Mahrum bulunduğumuz maddeleri bize şark seferi temin edecektir. «Kara topraklar» bölgesi işletilmeğe açıl-dığı gün Avrupanın ablukadan ve buhranlardan korkusu kalmıyacaktır. Avrupanın vazifesi, şimdiye kadar ihmal edilmiş olan bu be-reketli bölgelerde geniş ölçüde zi-raat yapmaktır.

Tediy meseleleri Doktor Funk bundan sonra, tediy meselelerinden ve döviz politikasından bahsederek demiştir ki:

İktisadi kaynakları daha büyük olan devletler klering hesaplarını tasfi-ye için kendi üzerlerine alacaklardır. Aradaki farkların en büyük kısmını mal verilmek suretile kapatılacaktır. Doktor Funk bundan sonra sözlerine şöyle devam etmiştir: Henüz mücadelenin ortasında bul-uyoruz. Fakat sonsu eren yıl biz ga-vemize çok yaklaştığımız bulunuyor.

SİVASET ALEMİNDE

Âdil sulh vaidleri ve mazinin acı tecrüzeleri

İki buçuk yıldanberi bütün insanlığı hasretle orakan sulhün ilide hangi temellere dayatılarak tesis edileceğine dair gene sağdan soldan muhtelif haberler geçince başladı.

Bu haberler arasında bilhassa İhya veya yeniden tesis edilecek küçük dev-letlerin adları ve hududları zikredil-mek suretile sarıh olanların azlığı ne derece teessüfü mücib olursa olsun memnuniyet uyandıracak bir nokta varsa gerek Anglo-Sakson âleminin, gerek Mihverin ve gerek bu iki âlemin üstünde yüksek ve manevî bir varlık teşkil eden Papalık makamının iyi ni-yet ve iyi temenniler izharında bries-mis olmalarıdır.

Anglo-Sakson âlemine göre istiklâl, lerini kaybetmiş olan küçük devletler İhya edilecekleri gibi büyük devletler tarafından kendi idareleri altında ya-sayan yabancı rıtlara da idare şekil-lerini diledikleri gibi sepmek hakkı ve serbestisi verilecektir.

Mihver âleminin bir aralık işvire gazetelerini endişeye sevketsmiş olan bir hasbihal münasebetle yaptığı e-saslı bir tazvize bakılacak olursa kü-çük devletlere karşı bir haksızlık ya-pılması bahis mevzuun bile olmaz, bu devletler hattâ kendi iktisad ve ticaret sistemlerini bile diledikleri gibi kur-makta tamamen serbest olacaklardır. En nihayet Papalık makamının düşün-cesine göre insanlığı lâyah, hele de-vamlı bir sulhün müddak haktan gayri bir temele oturtulması esasen mümkün değildir, böyle bir barış muvakkat ol-ur, ilk fırsatta yıkılır ve insanlık tek-rar ve kim bilir helki de bu dakikaya kadar gördüklerimizden daha feci ve daha karanlı bir sergüzeşte sürüncenir.

Gençlerde tarafsız bir alim bir garb şehrinde yaptığı bir hasbihal esasın, da ufukun hiçbir fırtına selâfileri ile dolu olmasına rağmen gelecek günler, den ümid kesmemek icab ettiğini söy-lüyor ve insanlığın herümmetden biraz geç te olsa nihayet müzaffer olarak çıktığını hatırlatıyordu. Gerçekten iki tarafın da hak esası üzerine birleşik-leri haberler geldiği ümide kapılma-mak ve bir esas üzerinde birleşildiğine göre bu esasın bir masa etrafında yer

alarak birlikte incelemeesi icab ettiğinin de düşünülceğini ümit etmemek kabül olmu-yur, ne çare ki, aynı zaman-da tarihin bu hususa dair pek acı mi-sallerle dolu olduğunu hatırlanmak ta mümkün olmu-yur: İşte Balkan muharebesi, işte Büyük Harbin sonu.

1911 in gazete kolleksiyonlarını aç-a-cak olursak muharebenin patladığı gün bütün büyük devletler tarafından toprak statükosunun değişimileceği hakkında resmi beyanat yapıp resmi teminat verilmiş olduğunu görürüz, fakat bir hafta sonra silâh talifi; Bal-kanlara yaver gideceği anlaşılması ü-zerine Fransız başvekilî Polncar'ın meclis kürsüsüne çıkarak toprak sta-tükosunu muhafaza etmenin artık mümkün olmadığını söylemiş olduğunu da okuruz.

1918 de Amerika Cümhurreisi VII, sonun 14 maddelik prensipi insanlığı ebedi sulh ve mutlak hak vadediyordu. Milletlere kendi idarelerini seçmek ser-bestisi de verilmiş, sulh masasına bu esaslar üzerinde konuşmak üzere otu-ruldu, fakat daha sulhün esasları tes-bit edilmeden Fransız başvekilî Absas, Lorenin başşehrine gitti ve Strazburg belediye dairesinin halkonuna çıkarak: — Baylar, plebisit yapılmıştır, diye bağırdı. Bu, bir başlangıçtır, bir yıl son-ra ortaya bizim hesabımıza Sevri mu-hedes çıktı.

Türkiye bugün başında bulunanların müstesna idarelerle kumar masasında değildi, kimseden ne bir karış toprak istiyor, ne de kimseden bir karış toprak borcu var, yurdumuz bahsin dışındadır, fakat dünyanın diğer bölgeleri hesabı-na mazinin bu acı tecrüzelerini hatırladığımız zaman harb içinde söylenen sözler karşısında biraz ihtiyatlı bulun-mak lüzumuna duyunuz.

Hak ancak zalim ve mağlûb taaviyin etmeden, müsavî kuvvetler arasında konuşulduğu zamandır ki, garanti al-tına alınabilir ve bir milletin dileği idareyi serbestçe seçebilmesi için top-rağınm işgal altında olmaması şarttır.

İşveçte hayat pahalılığı zammı

Stokholm 16 (A.A.) — Haya-tın pahalılaşması üzerine çalışan sınıfların hemen hepsine yüzde 16 nisbetinde zam yapılmıştır.

Askeri vaziyet

(Baş tarafı 1 inci sayfa)

Mihver cephesi devletleri Anglo-Sak-son - komünist cephesi devletlerinden hangisinin harbi kazanacağını da bu cephe ve havzalarda tebellür edecek durumun tayin edeceği artık büsbütün tavazuh etmiştir. Birleşik Amerika bahriye nazırı Albay Knox da 12 İkincikanununda Amerikan belediyeleri konferansı vesilesile söylediği sözler ara-sında evvelâ Mihver cephesi devletle-rinin başı olan Almanyanın mağlûb e-dilmesi lâzım geleceğini ve ondan son-ra bütün diğer işlerin kolaylıkla yapı-labileceğini sarıh bir tarzda belirtmiş-tir. İşte bu sebebledir, ki Japon mu-vaffakiyetleri, ehemmiyetleri aşkâr olmaları beraber dünya harbinin umu-mî durumu bakımından gözlemlenmiş şark cephesinde Akdeniz ve şimali Afrika sahaşlarında ayırtılabilecek bir mahi-yet almamaktadır.

Bu sonuncu cephe ve sahaşlardaki durum ise, evvelki yazlarımızda ser-devledüğümüz mülahazalara rağmen bu-şün bir parça daha Mihver devletleri-nin aleyhinde bir şekil almıştır. Gerçekten, en şimaldeki Murmansk ve arktik Karali cephesinde de tazyikle, eme devam eden, Leningrad bölgesinde Wohlhof nehriinden sonra Walday tepelerine de taarruza başlayan Sovyet ordularının vasseti 20 kilometre bir genişlik ile şimalden cenuba doğru uzanan bu tepelerin garb cihetine ve ilmen götünün cenub doğu sahili ya-mağında kâin Stra Russa şehrini ele-

rine geçirdiklerine, Mojsak - Vijasna, Smolensk şarkı bölgesi içinde bulunan mühim miktardaki Alman kuvvetlerine karşı tahkikine uğraştıkları çember ha-reketinde yeni terakkiiler elde etmiş-lerine ve Harikofa yirmi kilometre me-safeye yaklaştıklarını dair yeni ha-berler vardır. Kezâlik, Kırsında Peo-dosya ve garbile Öpatorya - Gözeve bölgelerine yeni kuvvetler çıkararak ba-ralardaki durumlarını da sarıh eyle-mişlerdir.

Acaba bu haberler doğru mudur ve Sovyetler Walday tepelerini de işgal edebilecekler midir? Eğer böyle ise Al-manların intihab ettikleri çalk hatta verilebilecek imkânını bulamayacak - larına hükmetmek zarurî olacaktır. Şark cephesinde Sovyetlerin yapmaktadı- oldukları iş âdetâ «damla damla göl-öbür» düsturunu hatırlatmaktadır ve 1812 dekierden büsbütün başla şart-lar dahilinde ve sırf düşmanlarını çok kılıçlanarak beraber kışık tehizata da az ehemmiyet vermek yüzünden AL-man ordusunun bugünkü vaziyete düş-mesi anlaşılabilir bir muamma teşkil etmektedir. Kezâlik, Libya cephesinde Bardiyadan onra Sollumun da düşmesi ve bunlara itihak etmesi artık bir gün meselesi haline gelmiş olan Halfayada, ki kuvvetlerden bir kısmının olsun ha-va yolu ile kurtarılmasına teşebbüs e-dilmemesi kanaatinde bu muamma-nın bir ekimi husule getirmektedir.

K. D.

Japonlara göre

(Baş tarafı 1 inci sayfa)

muşki karargâhı bildiriyor: Dün Japon tayyareleri, Singapur üs-süne bir akın yaparak gün ortası 4 ün-cü defa hücumda bulunmuşlardır. Bu hücumda 14 düşman tayyaresi düşü-lmüştü ve yerde tahrib edilmiştir. Hü-cum esnasında Selatar çevresi bom-bulanmış ve askeri tesislerde yangınlar çıkartılmıştır.

Tokyo 16 (A.A.) — Domei ajansına göre, Japon kuvvetleri Manillanın şil-mal batısındaki Subie koyunun gir-iş noktasındaki müstahkem Dayito ada-sını almışlardır. Burada 16 ağır top ele-geçirilmiştir. İşgal genç bir subayla 10 nefer tarafından yapılmıştır.

İngilterenin yeni Moskova sefiri

Londra, 16 (A.A.) — Resmen bildirildiğine göre şimdi İngilte-renin Çin elçisi olan Sir Archi-bald Clark Kerr, Sir Crafford Cripps'in yerine İngilterenin Mos-kova elçiliğine tayin edilecektir. Sir Cripps kendi arzusu üzerine va-zifesinden çekilmiştir.

Müttefiklere göre

(Baş tarafı 1 inci sayfa)

Tayyarelerimiz, Sungei Bingi'de birkaç mavna batırılmışlar ve bazı-larını da sakatlamışlardır.

Amerikan tebliği

Vaşington, 16 (A.A.) — Saat 9.30 a kadar Vaşingtona gelen rapo-rulara dayanan harbiye nezaretin-nin tebliği:

Filipinlerde: Bütün cephe hat-ında muhtelif şiddetlerle kara muharebeleri devam etmektedir. Japonlar cephe hattındaki kit'a-larımıza ve topçu kuvvetlerimize karşı muharebe ve pike bombardı-man tayyarelerle durmadan hücum lar yapmaktadır.

Romanyada iki sınıf silâh a tına çağırıldı

Bükreş, 16 (A.A.) — Rumen ordusu genel kurmayı 42-43 sınıf-larını silâh altına çağırmağa karar vermiştir. Alâkadarların 10 Şubat-ıta davete icabet etmeleri lâzım gel-mektedir.

Doğuda son harb vaziyeti

(Baş tarafı 1 inci sayfa)

mevki işgal etmiş 10 top, büyük miktarda mitralyöz, bomba topu, yüzlerce tüfek ve 850 hayvan zap-tı etmiştir. Düşman 1300 den fazla ölü vermiştir.

Teodosya ve Kerç civarındaki gemiler üzerine yapılan hava akın-ları esnasında 1800 tonilâtoluk bir düşman deniz taşıtı batırılmıştır. Diğer bir büyük taşıta diğer bir muhrir ciddi surette hasara uğra-tılmıştır. Beyazdenizin batı kanalın-da Stalin sınıfından bir buzkıran gemisi bir çok bombalar isabetile ciddi surette sakatlanmıştır.

Moskovadaki barıkadlar kaldırıldı Moskova 16 (A.A.) — İki ay evvel AL-man taarruzu üzerine Moskova'da sül-zâtle inşa edilen barıkadların kaldı-rılmasına başlanmıştır. Bu faaliyeti gö-ren Moskova halkı artık barıkadların vücuduna lüzum kalmadığını görmek-ten memnuniyet duymaktadır.

Toprak mahsulleri ofisi umum müdürlüğü

Ankara, 16 (A.A.) — Toprak Mahsulleri Ofisi Umum Müdürlü-ğüne yüksek mürakabe heyeti aza-sından Ahsen Bengünün tayin ka-rarlaştırılmıştır.

